БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ● № 148 (17.728). ● 27 июнь 1980 йил, жума ● Баҳоси 2 тийин.

Муддатидан илгари

Тошкент шаҳар саноат корхоналарининг коллективлари КПСС XXV съезди тарихий қарорларини турмушга татбиқ эта бориб, саноат маҳсулотини реализация қилиш ҳамда буюмларнинг энг муҳим кўпчилик турларини ишлаб чиқариш юзасидан 1980 йилнинг биринчи ярми учун белгиланган давлат планини 26 июнда муддатидан аввал бажардилар.

КПСС Марказий Комитети 1980 йил июнь Пленумининг қарорлари республика пойтахти меҳнатчиларининг сиёсий активлиги ва меҳнат ғайратини янада жўш урдирди. Саноат корхоналари, цехлар, участкалар, бригадаларнинг коллективлари, ишлаб чиқариш илғорлари ва новаторлари КПСС XXVI съездини муносиб кутиб олиш учун социалистик мусобақани кенг авж олдириб, ишлаб чиқариш самарадорлигини ва иш сифатини янада ошириш асосида 1980 йилни ленинча зарбдор ишлаш йилига айлантиришга интилмоқдалар, ўнинчи беш йилликнинг якунловчи йили топшириқларини 7 ноябргача бажариш юзасидан оширилган социалистик мажбуриятлар олмоқдалар.

* * *

«Узплодовощвинпром»га қарашли саноат-аграр бирлашмаларининг корхоналари, совхоз-заводлар маҳсулот реализация қилиш юзасидан олинган социалистик мажбуриятларни бажара бориб, 1980 йилнинг биринчи ярми планини муддатидан илгари — 25 июнда бажардилар.

Ой охиригача тасдиқланган пландан ташқари 4,2 миллион сўмлик, яъни олинган социалистик мажбуриятлардан 1,3 миллион сўмлик кўп маҳсулот ишлаб чиқарилиб, реализация қилинади. (ЎзТАГ).

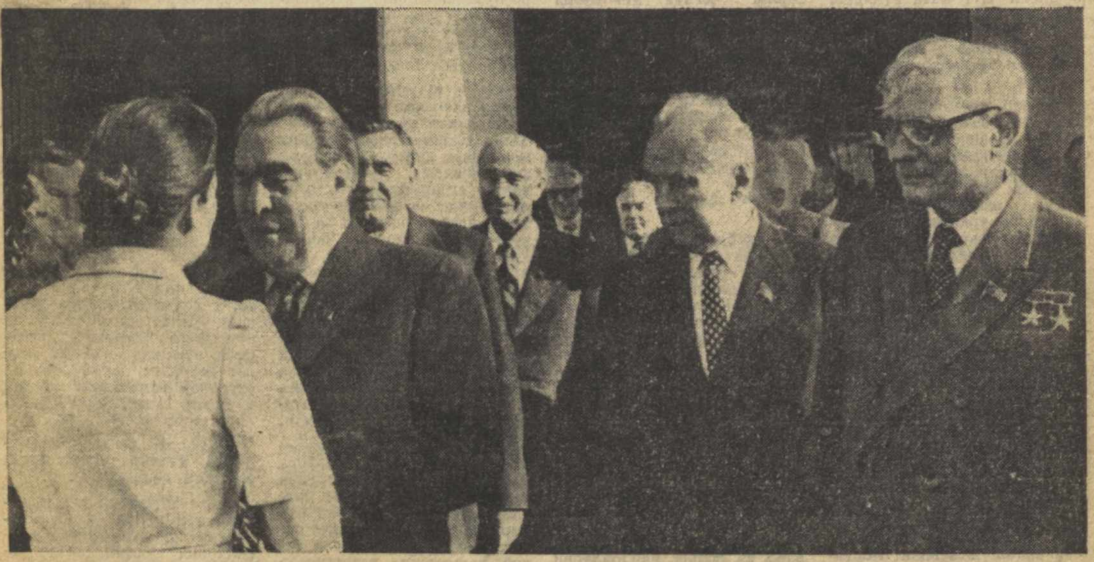

Спорт комплексларини кўздан кечириш пайти.

С. Гурарий («Труд») фотоси.

Партия ва давлат раҳбарлари Москванинг Олимпиада иншоотларини бориб кўрдилар

Л. И. Брежнев, В. В. Гришин, А. А. Громико, А. П. Кириленко, А. Н. Косигин, Д. А. Кунаев, А. Я. Пельше, Г. В. Романов, М. А. Суслов, Н. А. Тихонов, К. У. Черненко, Г. А. Алиев, М. С. Горбачев, П. Н. Демичев, В. В. Кузнецов, Б. Н. Пономарев, Ш. Р. Рашидов, М. С. Соломенцев, Э. А. Шеварднадзе, И. В. Капитонов, В. И. Долгих, М. В. Зимянин, К. В. Русаков ўртоқлар XXII Олимпиада ўйинларининг мусобақалари ўтказиладиган Москванинг янги спорт иншоотларини 25 июнь куни бориб кўрдилар.

Коммунистик партия ва Совет давлатининг раҳбарлари Мир проспектида Европадаги энг катта «Олимпия» спорт комплексининг усти ёпиқ стадиони ва бассейнини кўздан кечирдилар. Ўйинлар вақтида стадионда бокс ва баскетбол мусобақалари, бассейнда эса сузиш, сувга сакраш ва сув тўпи мусобақалари ўтказилади.

Комплекс қурувчилари партия ва давлат раҳбарларини сидқидилдан табрикладилар. Қурувчилар уларга гулдасталар тақдим этишди.

Сўнгра КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзолари, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидатлар, КПСС Марказий Комитетининг секретарлари Олимпиада шаҳарчасига бордилар, спортчилар ва тренерлар яшайдиган хоналарни, умумий овқатланиш марказини, спорт комплексини кириб кўрдилар. Олимпиада шаҳарчасида ўйин қатнашчиларининг машқ қилиши ва ҳордиқ чиқариши учун барча шарт-шароитлар яратилган. Олимпиададан кейин пойтахт жануби-ғарбидаги мана шу янги микрорайонда минглаб москваликлар ҳовли тўйи ўтказадилар.

Ўртоқ Л. И. Брежнев Олимпиада шаҳарчаси фахрий меҳмонларининг китобига имзо чекди.

Леонид Ильичга эсдалик совғаси — қурувчи каскасидаги Олимпиада айиқчаси топширилди. Уни Дулево чинни заводининг усталари тайёрлашган.

Партия ва давлат раҳбарлари Крилатскдаги янги спорт маркази билан ҳам танишдилар. Улар эшкак эшиш каналини, усти ёпиқ велотрекни, камон отувчилар стадионини, тош йўлда пойга ўтказадиган велосипедчиларнинг трассасини кўздан кечирдилар. Спорт маркази қурилишининг қатнашчилари Леонид Ильичга Олимпиада қурувчисининг каскасини совға қилдилар. Ўртоқ Брежнев фахрий меҳмонлар китобига имзо чекди.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Москва шаҳар партия комитетининг биринчи секретари В. В. Гришин изоҳлар бериб турди.

Ўртоқ Л. И. Брежнев, мамлакатнинг бошқа партия ва давлат арбоблари қурувчилар билан, «Олимпиада — 80» ташкилот комитетининг раиси, СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари И. Т. Новиков, Москва Совети ижроия комитетининг, пойтахтдаги лойиҳа ва архитектура муассасаларининг раҳбарлари билан суҳбатлашдилар, архитектура ва инженерлик ечимлари билан, Олимпиада мусобақаларига тайёргарликнинг бориши билан қизиқдилар.

КПСС билан Совет давлатининг раҳбарлари Олимпия хартияси ва Халқаро Олимпия комитетининг барча талабларига мос келувчи иншоотларга юксак баҳо бердилар. Улар ишонч билдириб айтдиларки, Москвадаги XXII Олимпиада ўйинлари муваффақиятли ўтиб, Олимпиада ҳаракатини янада ривожлантиришга, халқлар ўртасида дўстликни, бутун дунёда тинчликни мустаҳкамлашга ёрдам беради.

(ТАСС).

СССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ ҚАРОРИ

«АТМОСФЕРА ҲАВОСИНИ МУҲОФАЗА ҚИЛИШ ҲАҚИДА»ГИ СССР ҚОНУНИНИ АМАЛГА КИРИТИШ ТАРТИБИ ТЎҒРИСИДА

«Атмосфера ҳавосини муҳофаза қилиш ҳақида»ги СССР Қонуни қабул этилганлиги муносабати билан Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи Олий Совети **қарор қилади:**

1. «Атмосфера ҳавосини муҳофаза қилиш ҳақида»ги СССР Қонуни 1981 йил 1 январдан бошлаб амалга киритилсин.

2. Белгилаб қўйилсинки, «Атмосфера ҳавосини муҳофаза қилиш ҳақида»ги СССР Қонуни шу Қонун амалга киритилганидан кейин, яъни 1981 йил 1 январдан бошлаб вужудга келган муносабатларга нисбатан қўлланилади.

«Атмосфера ҳавосини муҳофаза қилиш ҳақида»ги СССР Қонуни амалга киритилгунга қадар вужудга келган ҳуқуқий муносабатлар хусусида мазкур ҳуқуқий муносабатларда қатнашувчиларнинг ҳуқуқ ва мажбуриятларини амалга ошириш 1981 йил 1 январдан бошлаб ушбу Қонунга мувофиқ равишда тартибга солинади.

3. «Атмосфера ҳавосини муҳофаза қилиш ҳақида»ги СССР Қонунининг 18-моддасида кўрсатилган ва атмосфера ҳавосига зарарли таъсир этиши хусусида тегишли нормативлар белгилаб қўйилмаган омилларга мазкур омилларнинг таъсир этиши юзасидан белгиланган тартибда рухсатномалар олингунга қадар ва башарти улар махсус ваколатли бўлган давлат органлари томонидан тақиқлаб қўйилмаса, шу Қонун амалга киритилгандан кейин ҳам вақтинча йўл қўйилиши мумкин.

4. Белгилаб қўйилсинки, «Атмосфера ҳавосини муҳофаза қилиш ҳақида»ги СССР Қонуни амалга киритилгунга қадар ҳавога ифлос моддалар чиқиндиларини чиқариш шартлари юзасидан берилган хулосалар, башарти мазкур Қонуннинг 10-моддаси биринчи қисмида кўзда тутилган рухсатномаларни олдинроқ олиш муддати белгиланган тартибда аниқлаб қўйилмаган бўлса ёки ҳавога чиқадиган ифлос чиқиндиларни чеклаб қўйиш, тўхтатиш ёки тақиқлаш учун асослар вужудга келмаган бўлса, то шу хулосаларнинг муддати тугагунга қадар ўз кучини сақлаб қолади.

5. Иши ҳавога ифлос моддалар чиқиндиларини чиқариш билан боғлиқ бўлган, «Атмосфера ҳавосини муҳофаза қилиш ҳақида»ги СССР Қонуни амалга киритилгунга қадар ушбу Қонун 13-моддасининг тўртинчи қисмида кўрсатилган иншоотлар, ускуналар ва аппаратлар билан, шунингдек ҳавога чиқарилаётган ифлос моддаларнинг миқдори ва тартибини назорат қилиб борувчи воситалар билан таъминланмаган корхоналар, муассасалар ва ташкилотлар иқтисодий ва социал ривожланиш давлат планларига мувофиқ СССР Министрлар Совети томонидан белгилаб бериладиган тартибда ана шу нарсалар билан жиҳозлаб чиқилади.

6. Белгилаб қўйилсинки, «Атмосфера ҳавосини муҳофаза қилиш ҳақида»ги СССР Қонуни амалга киритилгунга қадар ҳавога ифлос моддаларни чиқариш уларнинг йўл қўйилган доирадаги йиғиндиси нормативларидан ортиқ бўлган районларда доимий ифлослантирувчи манбаларга эга бўлган корхоналар, муассасалар ва ташкилотлар атмосфера ҳавосини муҳофаза қилиш устидан давлат назорати олиб борувчи махсус ваколатли органлар билан келишиб туриб, атмосфера ҳавосига ифлос моддалар йиғиндилари чиқишининг йўл қўйилган доирадаги нормативларига риоя этишни таъминловчи энг кам чиқинди чиқариш планларини ишлаб чиқишлари лозим. Бу планларни амалга ошириш даврида махсус ваколатли давлат органлари ифлос моддалар чиқиндиларининг вақтинча келишиб олинган меъёрини белгилаб қўйиш ҳуқуқига эгадирлар.

7. СССР Олий Совети Президиумига ССР Иттифоқи қонунларини «Атмосфера ҳавосини муҳофаза қилиш ҳақида»ги СССР Қонунига мувофиқлаштириб чиқиш топширилсин.

8. СССР Министрлар Совети СССР ҳукумати қарорларини «Атмосфера ҳавосини муҳофаза қилиш ҳақида»ги СССР Қонунига мувофиқлаштириб чиқсин.

9. Иттифоқдош республикаларнинг Олий Советларига иттифоқдош республикалар қонунларини «Атмосфера ҳавосини муҳофаза қилиш ҳақида»ги СССР Қонунига мувофиқлаштириб чиқиш топширилсин.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Л. БРЕЖНЕВ.

СССР Олий Совети Президиумининг Секретари М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль.
1980 йил 25 июнь.

(Ушбу Қонун тексти газетанинг иккинчи ва учинчи саҳифаларида босилди).

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетида

ФАН-ТЕХНИКА ИНФОРМАЦИЯСИ САМАРАЛИ ВА СИФАТЛИ БЎЛСИН

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ «ФАН-ТЕХНИКА ИНФОРМАЦИЯСИ СИСТЕМАСИНИ ЯНАДА ТАКОМИЛЛАШТИРИШ ВА ФАН-ТЕХНИКА ЮТУҚЛАРИДАН РЕСПУБЛИКА ХАЛҚ ХЎЖАЛИГИДА ФОЙДАЛАНИШНИ ЯХШИЛАШ ТАДБИРЛАРИ ТЎҒРИСИДА» ҚАРОР ҚАБУЛ ҚИЛДИ.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети шуни таъкидлайдики, КПСС XXV съездининг фан-техника тараққиётини жадаллаштириш тўғрисидаги қарорлари бажарила бориб, Ўзбекистон ССРда фан-техника информацияси системасини ривожлантириш, министрликлар, идоралар, ишлаб чиқариш бирлашмалари ва корхоналарини, олимларни, ишлаб чиқариш мутахассислари ва новаторларини фан-техника ва илғор ишлаб чиқариш тажрибаси ютуқлари тўғрисидаги информация билан таъминлашни яхшилаш юзасидан муайян иш қилинди, бу эса республикани социал-иқтисодий ва маданий жиҳатдан ривожлантиришга имкон берди. Ҳозирги вақтда Ўзбекистонда 382 та фан-техника информацияси органи ишлаб турибди, уларга Ўзбекистон ССР Госпланининг Фан-техника информацияси ва техникавий-иқтисодий тадқиқотлар илмий-тадқиқот институти бошчилик қилмоқда. Улар фан ва техника ютуқлари тўғрисидаги, машиналарни, асбоб-ускуналарни, ишлаб чиқариш технологиясини такомиллаштириш ҳақидаги маълумотларни тўпламоқдалар, умумлаштирмоқдалар ва оммалаштирмоқдалар. 1979 йилда республика халқ хўжалигига информация материаллари асосида 28 миллион сўмдан ортиқ иқтисодий самара берадиган 5 мингтадан зиёд янгилик жорий этилди.

Ўзбекистон ССР Геология министрлигидаги, В. П. Чкалов номли Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмасидаги, «Сигнал», «Кибернетика» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмаларидаги ҳамда бошқа бир қанча ташкилотлардаги информация системалари яхши ишлаб турибди.

Шу билан бирга фан-техника информациясини йўлга қўйишда ва унинг тавсияларидан амалий равишда фойдаланишда ҳали катта камчиликлар борлиги қарорда уқтириб ўтилади. 1979 йилда республиканинг илмий муассасалари ва олий ўқув юртларида 19 мингтадан кўпроқ мавзу ишлаб чиқилган бўлса, шундан атиги 9 минг мавзуга оид маълумотлар информация тармоғига тушди.

13 мингта мавзу тугал ишлаб чиқилган бўлса ҳам, атиги 6 мингтаси информация тармоғига топширилди. Илмий-тадқиқот ишларини қайд этишнинг белгиланган тартибини мана шундай қўпол бузиш, кўпдан кўп асоссиз равишда такрорлаш параллелизм ҳолатларига олиб бормоқда. Беш йилликнинг тўрт йили мобайнида ихтиро учун 5700 тадан кўпроқ талабнома топширилди, улардан атиги 2,5 мингтасига гувоҳнома берилди. Кўпчилик талабномаларда янгилик йўқлиги сабабли уларга гувоҳнома берилмади.

Фан-техника информацияси хизматининг сон жиҳатдан озлиги ва моддий-техника таъминоти етарли эмаслиги бу хизмат заиф ишлаётганининг асосий сабабларидир. Республикада фан-техника информацияси хизмати ташкил этилиши зарур бўлган икки мингтага яқин ташкилот бор, ҳолбуки, улардан фақат 382 тасидагина мана шундай хизмат мавжуд. Кўпгина министрликлар ва идоралар, ишлаб чиқариш бирлашмалари ва корхоналари бу ишнинг муҳимлигига етарли баҳо бермаётирлар ва кейинги вақтда унга эътиборни сусайтириб юбордилар. Ўнинчи беш йилликнинг тўрт йилида фан-техника информация органларининг миқдори ва уларда ишловчи мутахассислар сони деярли кўпаймади. Фан-техника информацияси кўпчилик органларининг структураси мукаммал эмас, уларнинг штатларида одам оз, улар етарлича малакали ходимлар билан таъминланмаган, айрим ходимларгина чет тилларни биладилар. Фан-техника ахбороти органлари микрофильмлар қилиш, ҳужжатлардан нусха кўчириш ва уларни кўпайтириш учун зарур техникавий воситалар билан дуруст таъминланмаган, автоматлаштирилган информация қидирув системалари суст жорий этилмоқда. Фан-техника информацияси органлари ва «Билим» жамияти, Ихтирочилар ва рационализаторлар жамияти, Илмий-техника жамияти, Ўзбекистон ССР Халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмаси ўзаро етарли равишда баҳамжиҳатлик билан ишламаяптилар.

Ўзбекистон фан-техника информацияси ва техникавий-иқтисодий тадқиқотлар илмий-тадқиқот институти бош ва методик марказ вазифасини тўла-тўкис амалга оширмаяпти, республиканинг фан-техника информацияси системасини янада ривожлантириш ва такомиллаштириш, фан-техника ютуқларидан ва илғор ишлаб чиқариш тажрибасидан фойдаланиш самарадорлигини ошириш юзасидан муҳим таклифлар киритмаяпти.

Баъзи хўжалик раҳбарлари янгиликларга нисбатан қолоқларча ёндашмоқдалар, уларни амалда жорий этиш учун таъсирчан чораларни кўрмаяптилар, аслида мавжуд камчиликларга муросасозлик билан қарамоқдалар.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Госплани, министрликлар ва идоралар, ишлаб чиқариш бирлашмалари ва ташкилотлар зиммасига фан-техника информациясини яхшилаш ҳамда фан ва техника ютуқларини халқ хўжалигига жорий этиш тадбирларини ишлаб чиқиш, мана шу масалалар юзасидан республика партия ташкилоти активи 1980 йил 23 майда ўтказилган йиғилишининг «Ўртоқ Л. И. Брежневнинг кўрсатмалари асосида республикадаги илмий-тадқиқотлар самарадорлигини янада ошириш ва фан-техника тараққиётини жадаллаштириш тадбирлари тўғрисида» қабул қилган қарорларини сўзсиз бажаришни таъминлаш вазифасини юклади.

Министрликлар ва идораларга фан-техника ютуқларидан фойдаланиш масалаларига ўз муносабатини тубдан ўзгартириш, бу ютуқларни халқ хўжалигининг ҳамма тармоқларига кенг жорий этишни таъминлаш, фан-техника информацияси ва пропагандасини намунали йўлга қўйиш, шу асосда республиканинг бутун экономикасини янада ривожлантиришга эришиш топширилди. Ўртага қўйилган вазифаларни ҳал этиш мақсадида: илмий-тадқиқот институтларида, конструкторлик, лойиҳа, технология ва қидирув ташкилотларида, саноат, транспорт ва алоқа корхоналарида, қурилиш, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариши ташкилотларида, илмий-ишлаб чиқариш ва ишлаб чиқариш бирлашмаларида СССР Фан ва техника давлат комитетининг фан-техника информацияси органларининг структураси ва штатлари юзасидан 1978 йил 25 декабрда тасдиқлаган тавсияларга мувофиқ фан-техника информацияси органларини тузиш; фан-техника информацияси органларини юқори малакали мутахассислар билан мустаҳкамлаш, уларнинг чет тилларни ўрганишини ташкил қилиш; фан-техника информацияси органларини етарли ишлаб чиқариш майдонлари билан таъминлаш, уларни ҳужжатларни асраш, микрофильм қилиш, улардан нусха кўчириш ва кўпайтириш учун зарур бўлган замонавий техника воситалари ва аппаратлар билан таъминлаш чораларини кўриш, ЭҲМ асосида фан-техника информациясини тўплаш, қидириш, ишлаш ва тарқатишнинг автомат системаларини вужудга келтириш ишини жадаллаштириш; фан-техника информацияси органлари тўғрисида СССР Фан ва техника давлат комитетининг 1978 йил 30 ноябрда тасдиқлаган типовой низомига мувофиқ фан-техника информацияси органларининг фаолиятини ташкил этиш; СССР Фан ва техника давлат комитетининг фан-техника ютуқларидан саноат ва қурилиш тармоқларида ўзаро фойдаланиш тартибини белгиловчи қарорларига қатъий риоя қилиш, ўзларига қарашли ташкилотларда бажарилган ҳамма ихтиролар ва рационализаторлик таклифларининг информацион хариталари ўз вақтида расмийлаштирилиб, фан-техника информацияси органларига топширилишини таъминлаш; бажарилаётган илмий тадқиқот ишларининг Бутуниттифоқ фан-техника информацияси марказида ўз вақтида рўйхатга олинишини ҳамда тугалланган ишлар юзасидан ҳисоботлар тақдим этилишини таъминлаш; фан-техника информацияси хизматларининг таклифларини, фан-техника кенгашлари, конференциялари, съездлари, симпозиумлари ва семинарларининг тавсияларини, шунингдек олимлар ва мутахассислар чет элларга қилган командировкаларининг натижаларини мунтазам равишда кўриб чиқиб, жорий этиш тавсия қилинди.

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясига, Олий ва ўрта махсус таълим, Маориф, Соғлиқни сақлаш министрликларига, ВАСХНИЛ Ўрта Осиё бўлимига тугалланган илмий-техника ишларини манфаатдор министрликлар ва идораларнинг эксперт кенгашларига ҳар йили 1 мартгача етказиб беришни таъминлаш топширилди.

Ўзбекистон ССР Госпланига СССР Фан ва техника давлат комитети билан келишиб белгиланган тартибда 1981—1985 йилларда республиканинг ҳамма областларида фан-техника информацияси ва пропагандаси тармоқлараро территориал марказларини тузиш; Ўзбекистон фан-техника информацияси илмий-тадқиқот институтини ва область фан-техника информацияси ва пропагандаси марказларини замонавий нусха кўчириш-кўпайтириш техникаси ва тезкор электрография аппаратлари билан таъминлаш; 1981—1985 йилларга мўлжалланган план лойиҳасида Ўзбекистон фан-техника информацияси ва техникавий-иқтисодий тадқиқотлар илмий-тадқиқот институтининг республика фан-техника кутубхонаси билан биргаликдаги янги биносини қуриб, ишга туширишни кўзда тутиш топширилди.

Ўзбекистон фан-техника информацияси илмий-тадқиқот институтига республика министрликлари ва идоралари билан биргаликда республика территориясида яхлит фан-техника материаллари фонди тариқасида маълумот-информация фондларини тўплаш ва ишлатишни тартибга солиш тўғрисида, шунингдек республика информация ва кутубхона ходимларининг малакасини оширишни ташкил этиш ҳақида таклифлар ишлаб чиқиб, 1981 йилда Ўзбекистон ССР Министрлар Советига тақдим этиш таклиф қилинди.

Республика Олий ва ўрта махсус таълим министрлиги билан Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ҳузуридаги раҳбар ходимлар малакасини ошириш институтига техника олий ўқув юртларининг студентларига ва халқ хўжалиги раҳбар кадрларига таълим бериш программасига фан-техника информацияси масалаларини киритиб, Ўзбекистон фан-техника информацияси илмий-тадқиқот институти билан келишиб, ўқув соатлари ҳажмини таълим олувчилар категориясига қараб белгилаш тавсия қилинди.

Республика газета ва журналларининг редакциялари, Ўзбекистон ССР Нашриёт, полиграфия ва китоб савдоси, Телевидение ва радиоэшиттириш, Кинематография давлат комитетлари, Ўзбекистон ССР Халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмаси, республика «Билим» жамияти, Ўзбекистон илмий-техника жамиятлари республика Совети, Ўзбекистон Ихтирочилар ва рационализаторлар жамиятининг республика Совети Ўзбекистон фан-техника информацияси илмий-тадқиқот институти билан келишилган мувофиқлаштириш планларига мувофиқ фан-техника ва илғор ишлаб чиқариш тажрибаси ютуқларини кенг пропаганда қилишни ташкил этсинлар, газеталарда ва телевидение кўрсатувларида фан-техника информацияси ва фан-техника тараққиётига оид доимий рубрикаларни жорий этсинлар.

Область, шаҳар, район партия комитетларига барча корхоналар, ташкилотлар ва муассасаларда фан ва техниканинг энг янги ютуқларини жорий этиш, фан-техника информациясини йўлга қўйиш ва такомиллаштиришнинг аҳволини мунтазам равишда назорат қилиб туриш, фан-техника информацияси органларининг иш шароитини яхшилашда, уларни зарур кадрлар билан мустаҳкамлашда шу органларга конкрет ёрдам бериш топширилди.

ҒАЛАБА РАПОРТЛАРИ

Тошкент область саноат корхоналарининг коллективлари КПСС XXV съезди тарихий қарорларини амалга ошира бориб, ишлаб чиқариш самарадорлиги ва иш сифатини ошириш йўлидаги социалистик мусобақани янада кенг авж олдириб, маҳсулот реализация қилиш ва буюмларнинг кўпчилик энг муҳим турларини ишлаб чиқариш юзасидан йилнинг биринчи ярми учун белгиланган планни муддатидан олдин — 26 июнда бажардилар.

Июнь охиригача пландан ташқари 55 миллион сўмликдан кўпроқ маҳсулот реализация қилинади.

Область меҳнат коллективларида Москва саноат корхоналари коллективларининг 1980 йил топшириқларини Улуғ Октябрнинг 63 йиллигигача бажариш юзасидан бошлаган ватанпарварлик ташаббуси кенг миқёсда қўллаб-қувватланмоқда. Саноат меҳнатчилари ўз куч-ғайратларини ўнинчи беш йилликнинг якунловчи йили юксак социалистик мажбуриятларини муваффақиятли бажаришга, КПСС XXVI съезди ва Ўзбекистон Компартияси XX съездини муносиб кутиб олишга сарфламоқдалар.

* * *

Ўзбекистон ССР «Госкомсельхозтехника»сининг корхона ва ташкилотлари КПСС XXV съезди қарорларини амалга ошира бориб, ишлаб чиқариш фаолиятининг ҳамма турлари юзасидан 1980 йилнинг биринчи ярми планини муддатидан аввал — 26 июнда бажардилар.

Ярим йил мобайнида корхона ва ташкилотлар республика колхоз ва совхозларига 159,3 миллион сўмлик саноат маҳсулоти реализация қилдилар ҳамда уларнинг ишларини ва хизматларини бажариб бердилар, шу тариқа мазкур ишлар миқдорини 1979 йилнинг биринчи ярмига нисбатан 5,9 процент кўпайтиришга эришдилар.

Июнь ойининг охиригача камида 3 миллион сўмлик саноат маҳсулоти қўшимча равишда ишлаб чиқарилади ва ишлар бажарилади.

(ЎзТАГ).

МЕҲНАТ ЗАФАРЛАРИМИЗ КПСС XXVI СЪЕЗДИГА!

Республикамизнинг шаҳар ва қишлоқларида кўпдан кўп кишилар иштирокида митинглар ўтказилмоқда. Бу митингларнинг қатнашчилари КПСС Марказий Комитети 1980 йил июнь Пленумининг қарорларини, ўртоқ Л. И. Брежневнинг докладида баён этилган қоидалар ва хулосаларни, партиямизнинг ташқи сиёсий йўлини ва иқтисодий сиёсатини якдиллик билан маъқулламоқдалар.

Тошкент тўқимачилик комбинати пардозлаш фабрикаси коллективининг митингида печатчик А. Эрназаров сўзлаган нутқида бундай деди: биз КПСС Марказий Комитети Пленумининг партия XXVI съездини чақириш тўғрисидаги қарорини беҳад хурсандлик билан кутиб олдик. Партиянинг барча топшириқлари нақадар муваффақиятли бажарилажаги ҳар биримизга боғлиқдир. Биз ўз меҳнатимиз билан социалистик Ватанимизнинг қудратини муттасил оширамиз, янада бадавлат бахтли ҳаёт кечирамиз, планетада тинчликни мустаҳкамлаймиз.

Тошкент тўқимачилари Коммунистик партиянинг ички ва ташқи сиёсатини, ўртоқ Л. И. Брежнев бошчилигидаги КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси фаолиятини астойдил қўллаб-қувватлаётганликларини изҳор қилдилар. Пардозлаш фабрикасининг коллективи зарбдор меҳнат билан — тежалган хом ашё ҳисобига йиллик топшириқдан ташқари 260 минг метр газлама тайёрлаш билан коммунистларнинг анжуманини нишонлашга аҳд қилди.

Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартияси 50 йиллиги номли тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмасида, «Ташсельмаш» ва Тошкентдаги бошқа корхоналарда ўтказилган митингларнинг қатнашчилари КПСС XXVI съездини муносиб кутиб олиш, бу йилги ва умуман беш йиллик топшириқларни муваффақиятли бажаришга интилаётганликларини айтдилар.

Бухоро районидаги «Янги турмуш» колхозида коммунист Е. Ҳасанов бошлиқ бригада КПССнинг XXVI съезди шарафига ўз мажбуриятларини қайтадан кўриб чиқди. Илғор колхозчи М. Ражабова коллективнинг митингида ҳар гектар ердан 60 центнер ҳосил олиш учун кураш олиб боришни таклиф этди. Бу — аввалги мажбуриятда белгиланганидан беш центнер ортиқдир. Бригада бу таклифни бир овоздан қабул қилди.

«Госкомсельхозтехника» Боғот район бирлашмаси коллективининг митингида слесарь Қаландар Жуманиёзов доно сиёсат ўтказаётганликлари, бахтли тинч ҳаёт тўғрисида муттасил ғамхўрлик қилаётганликлари учун жонажон партияга, унинг ленинчи Марказий Комитетига, Сиёсий бюрога ва шахсан Леонид Ильич Брежневга самимий ташаккур изҳор қилди.

Бирлашма ишчи-хизматчилари йиллик ишлаб чиқариш программасини муддатидан илгари бажаришга аҳд қилди.

(ЎзТАГ).

ЎНИНЧИ ЧАҚИРИҚ СССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ УЧИНЧИ СЕССИЯСИ

СОВЕТ СОЦИАЛИСТИК РЕСПУБЛИКАЛАРИ ИТТИФОҚИНИНГ ҚОНУНИ

АТМОСФЕРА ҲАВОСИНИ МУҲОФАЗА ҚИЛИШ ҲАҚИДА

Атмосфера ҳавоси атроф табиий муҳитнинг асосий, ҳаётий муҳим элементларидан биридир.

Жамият ҳаётининг барча томонларига тааллуқли бўлган фан-техника революцияси, ишлаб чиқаришнинг юксак суръатлар билан ривожланиши, шаҳарларнинг ўсиб бориши, атмосферадан тобора кенг фойдаланилаётганлиги ва инсоннинг атроф табиий муҳитга тобора кенг кўламда таъсир кўрсатаётганлиги атмосфера ҳавосини муҳофаза қилишга эътиборни кучайтиришни тақозо этади.

Совет давлати совет кишилари учун энг яхши турмуш шароитлари яратиб бериш — уларнинг меҳнат қилиши, турмуши, дам олиши ва соғлиғини сақлашни таъминлаш, моддий ишлаб чиқариш ва маданиятни янада ривожлантириш мақсадида атмосфера ҳавосининг қулай ҳолатда бўлишини сақлаш, уни тозалаб туриш ва яхшилашга катта аҳамият бериб келмоқда.

СССР Конституциясига мувофиқ, ҳозирги ва келажак авлодлар манфаатларини кўзлаб, СССРда атмосфера ҳавосини мусаффо сақлаш юзасидан зарур чоралар кўрилмоқда. Совет давлати атмосфера ҳавоси ифлосланишининг олдини олиш ва бундай ҳолатни ҳамда ҳавога зарарли таъсир кўрсатувчи бошқа ҳолатларни йўқотишга қаратилган, илмий жиҳатдан асосланган техникавий, иқтисодий, социал ва бошқа чора-тадбирлар комплексини амалга оширмоқда ҳамда бу соҳада халқаро ҳамкорлик олиб бормоқда.

Совет қонунлари атмосфера ҳавосини муҳофаза қилишга актив ёрдам бермоғи лозим.

I. УМУМИЙ ҚОИДАЛАР

1-модда. **Атмосфера ҳавосини муҳофаза қилиш ҳақидаги совет қонунларининг вазифалари**

Атмосфера ҳавосини муҳофаза қилиш ҳақидаги совет қонунларининг вазифалари атмосфера ҳавосини тоза сақлаш ва унинг ҳолатини яхшилаш, унга химик, физик ҳамда биологик омилларнинг бошқа хил зарарли таъсир кўрсатиши натижасида атмосфера ҳавосининг ҳолати ўзгариб, аҳоли учун, мамлакат халқ хўжалиги, ўсимликлар ва ҳайвонот дунёси учун ноқулай бўлган шароитлар вужудга келишининг олдини олиш ва бундай ҳолатни камайтириш мақсадида ижтимоий муносабатларни тартибга солишдан, шунингдек атмосфера ҳавосини муҳофаза этиш соҳасидаги қонунчиликни мустаҳкамлашдан иборат.

2-модда. **ССР Иттифоқи ва иттифоқдош республикаларнинг атмосфера ҳавосини муҳофаза қилиш тўғрисидаги қонунлари**

ССР Иттифоқи ва иттифоқдош республикаларнинг атмосфера ҳавосини муҳофаза қилиш тўғрисидаги қонунлари ушбу Қонундан ва ССР Иттифоқининг шу Қонунга мувофиқ равишда чиқариладиган бошқа қонун актларидан, иттифоқдош республикаларнинг атмосфера ҳавосини муҳофаза қилиш тўғрисидаги қонунлари ва бошқа қонун актларидан иборатдир.

3-модда. **ССР Иттифоқининг атмосфера ҳавосини муҳофаза қилишга доир муносабатларни тартибга солиш соҳасидаги компетенцияси**

Атмосфера ҳавосини муҳофаза қилишга доир муносабатларни тартибга солиш соҳасида ССР Иттифоқи ихтиёрига қуйидаги ҳуқуқлар берилади:

1) атмосфера ҳавосини муҳофаза қилиш соҳасида умумий тадбирлар белгилаб бериш ва бу соҳадаги асосий қоидаларни белгилаш;

2) атмосфера ҳавосини муҳофаза қилишга доир умумиттифоқ планларини ишлаб чиқиш ва тасдиқлаш;

3) ҳавога ифлослантирувчи манбалардан чиқадиган зарарли моддалар йиғиндиларининг йўл қўйиладиган доирадаги нормативларини ва зарарли таъсир қилувчи физикавий омиллар даражасини белгилаб бериш;

4) ҳавога ифлослантирувчи манбалардан чиқадиган зарарли моддалар чиқитларининг йўл қўйиладиган доирадаги нормативларини ҳамда унга зарарли таъсир қилувчи физикавий омилларнинг йўл қўйиладиган доирадаги нормативларини ишлаб чиқиш ва тасдиқлаш тартибини белгилаб қўйиш;

5) атмосфера ҳавосига зарарли таъсир кўрсатувчи омилларни ҳисобга оладиган ССР Иттифоқи учун ягона бўлган давлат системасини белгилаб қўйиш;

6) атмосфера ҳавоси муҳофаза қилиниши устидан давлат назорати олиб бориш ва бу назоратни амалга ошириш тартибини белгилаб қўйиш;

7) СССР Конституциясига ва ушбу Қонунга мувофиқ, атмосфера ҳавосини муҳофаза қилиш соҳасида умумиттифоқ аҳамиятига молик бўлган бошқа масалаларни ҳал этиш.

4-модда. **Атмосфера ҳавосини муҳофаза қилишга доир муносабатларни тартибга солиш соҳасида иттифоқдош республикаларнинг компетенцияси**

Атмосфера ҳавосини муҳофаза қилишга доир муносабатларни тартибга солиш соҳасида иттифоқдош республика ихтиёрига ССР Иттифоқи компетенцияси доирасидан ташқари қуйидаги ҳуқуқлар берилади: атмосфера ҳавосини муҳофаза қилиш тартибини белгилаб бериш; атмосфера ҳавосини муҳофаза қилиш соҳасида республика планларини ишлаб чиқиш ва тасдиқлаш, атмосфера ҳавосининг муҳофаза қилиниши устидан давлат назорати олиб бориш, шунингдек атмосфера ҳавосини муҳофаза қилиш соҳасида ССР Иттифоқи компетенциясига тааллуқли бўлмаган бошқа масалаларни ҳал қилиш.

5-модда. **Атмосфера ҳавосини муҳофаза қилиш соҳасида давлат бошқаруви**

Атмосфера ҳавосини муҳофаза қилиш соҳасидаги давлат бошқаруви ССР Иттифоқи ва иттифоқдош республикаларнинг қонунларига мувофиқ СССР Министрлар Совети, иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советлари, автоном республикаларнинг Министрлар Советлари, халқ депутатлари маҳаллий Советларининг ижроия комитетлари томонидан, шунингдек бунинг учун махсус ваколати бўлган давлат органлари томонидан амалга оширилади.

6-модда. **Атмосфера ҳавосини муҳофаза қилишга оид тадбирларни планлаштириш**

Иқтисодий ва социал ривожлантириш давлат планларида атмосфера ҳавосини муҳофаза қилишга доир топшириқлар ҳамда унинг ифлосланиши олдини олиш, бунинг сабабларини ва ҳавога зарарли таъсир қилувчи бошқа омилларни йўқотишга, шунингдек атмосфера ҳавоси ҳолатини яхшилашга қаратилган тадбирлар назарда тутилади.

Министрликлар, давлат комитетлари ва идоралар, корхоналар, муассасалар ҳамда ташкилотлар томонидан атмосфера ҳавосини муҳофаза қилиш юзасидан ишлаб чиқиладиган планларнинг лойиҳалари ССР Иттифоқи ва иттифоқдош республикаларнинг қонунларида белгиланган тартибда атмосфера ҳавосини муҳофаза қилиш борасида давлат назоратини амалга оширувчи органлар билан келишиб олинади.

7-модда. **Атмосфера ҳавосини муҳофаза қилиш тадбирларини амалга оширишда жамоат ташкилотлари ва гражданларнинг қатнашуви**

Касаба союзлари, ёшлар ташкилотлари, табиатни қўриқлаш жамиятлари, илмий жамиятлар ҳамда бошқа жамоат ташкилотлари, шунингдек гражданлар атмосфера ҳавосини муҳофаза қилишга доир тадбирларни амалга оширишда давлат органларига ёрдам кўрсатадилар.

Жамоат ташкилотлари атмосфера ҳавосини муҳофаза қилишга қаратилган ишларда ўз уставлари (низомлари)га ҳамда ССР Иттифоқи ва иттифоқдош республикаларнинг қонунларига мувофиқ равишда қатнашадилар.

Давлат органлари атмосфера ҳавосини муҳофаза қилиш тадбирларини амалга оширишда жамоат ташкилотлари ҳамда гражданларнинг таклифларини ҳар томонлама ҳисобга олишлари зарур.

II. АТМОСФЕРА ҲАВОСИНИ МУҲОФАЗА ҚИЛИШ ТАДБИРЛАРИ

8-модда. **Атмосфера ҳавосини ифлослантирувчи моддалар йиғиндисининг ва ҳавога зарар қилувчи физикавий омиллар даражасининг йўл қўйиладиган доирадаги нормативлари**

Атмосфера ҳавосининг ҳолатини белгилаш учун ҳавони ифлослантирувчи моддалар йиғиндиларининг ва ҳавога зарарли таъсир қилувчи физикавий омиллар даражасининг йўл қўйиладиган доирадаги нормативлари белгиланган бўлади. Бу нормативлар кишилар саломатлигини сақлаш ва атроф-муҳитни муҳофаза қилиш манфаатларига жавоб бериши керак.

Атмосфера ҳавосига чиқадиган ифлослантирувчи моддалар чиқиндиларининг ва унга зарарли таъсир қилувчи физикавий омиллар даражасининг йўл қўйиладиган доирадаги нормативлари СССРнинг бутун территорияси учун ягона ўлчов ҳисобланади. Зарур ҳолларда айрим районлар учун атмосфера ҳавосидаги ифлослантирувчи моддалар йиғиндиларининг йўл қўйиладиган доирадаги нормативлари қатъийроқ қилиб белгилаб қўйилади.

Мазкур нормативлар ва уларни белгилаш методлари СССР Министрлар Совети томонидан тасдиқланиб, Министрлар Совети белгилайдиган тартибда амалга оширилади.

9-модда. **Атмосфера ҳавосига чиқадиган ифлослантирувчи моддалар чиқиндиларининг ва унга зарар қилувчи физикавий омилларнинг йўл қўйиладиган доирадаги нормативлари**

Атмосфера ҳавосини муҳофаза қилиш мақсадида ҳавони ифлослантирувчи доимий ва кўчма манбалардан чиқадиган зарарли чиқиндиларнинг йўл қўйиладиган доирадаги нормативлари, шунингдек ҳавога зарарли таъсир қилувчи физикавий омилларнинг йўл қўйиладиган доирадаги нормативлари белгилаб қўйилади. Бу нормативлар ҳар бир ифлослантирувчи доимий манба ёки атмосфера ҳавосига зарарли таъсир қилувчи бошқа манба бўйича, шунингдек транспорт воситалари ва бошқа хил кўчма восита ҳамда мосламаларнинг ҳар бир модели бўйича белгилаб қўйилади.

Атмосферага чиқадиган зарарли моддалар чиқиндиларининг йўл қўйиладиган доирадаги нормативлари ва ҳавога зарарли таъсир қилувчи физикавий омилларнинг йўл қўйиладиган доирадаги нормативлари, муайян райондаги конкрет ва барча бошқа манбалардан чиқадиган ифлослантирувчи моддалар чиқиндилари ҳамда ҳавога зарарли таъсир қилувчи физикавий омиллар шу районнинг тараққиёт истиқболларини ҳисобга олган ҳолда атмосфера ҳавосига чиқадиган ифлослантирувчи моддаларнинг йўл қўйиладиган доирадаги чиқиндилари ҳамда ҳавога зарарли таъсир қилувчи физикавий омилларнинг йиғиндиси йўл қўйиладиган доирадаги нормативлардан ортиб кетмайдиган даражада белгилаб қўйилиши лозим.

Мазкур нормативлар, уларни белгилаш методлари ва манбаларни аниқлаш турлари СССР Министрлар Совети томонидан белгиланадиган тартибда тасдиқланади ва амалга оширилади.

10-модда. **Ҳавога доимий ифлослантирувчи манбалардан чиқадиган ифлос моддалар чиқиндиларини тартибга солиш**

Доимий ифлослантирувчи манбалардан чиқадиган ифлос моддалар чиқиндиларининг ҳавога чиқишига ҳар бир алоҳида ҳолда шунга махсус ваколати бўлган давлат органи берган рухсатнома асосида йўл қўйилади. Бу рухсатномада ифлослантирувчи моддалар чиқиндиларининг йўл қўйиладиган доирадаги нормативлари, шунингдек атмосфера ҳавосининг муҳофаза қилинишини таъминловчи бошқа шарт ва талаблар кўзда тутилган бўлади.

Доимий ифлослантирувчи манбалардан ифлос моддалар чиқиндиларини ҳавога чиқариш учун рухсатнома бериш тартиби СССР Министрлар Совети томонидан белгиланади.

Иши ҳавога ифлослантирувчи моддалар чиқиндиларини чиқариш билан боғлиқ бўлган корхоналар, муассасалар ва ташкилотлар шундай чиқиндилар чиқариш учун бериладиган рухсатномаларда кўзда тутилган шарт ва талабларнинг бажарилишини таъминлаш учун ташкилий-хўжалик, техник ва бошқа тадбирларни амалга оширишлари, ифлослантирувчи моддалар чиқиндиларини камайтириш чораларини кўришлари, чиқиндиларни тозалаш учун қурилган иншоотлар, ускуналар ва аппаратлар узлуксиз ва самарали ишлашини ҳамда яхши ҳолатда бўлишини таъминлашлари ва уларни доимо назорат қилиб туришлари, шунингдек ҳавога чиқаётган ифлос моддаларнинг миқдори ва таркибини мунтазам ҳисобга олиб боришлари зарур.

Атмосфера ҳавосини муҳофаза қилиш тадбирларини амалга оширишда тупроқнинг, сув ва бошқа табиий объектларнинг ифлосланишига йўл қўймаслик керак.

Ҳавони ифлослантирувчи чиқиндиларни берилган рухсатномалар асосида чиқариш юзасидан белгиланган шарт ва талаблар бузилган тақдирда, шунингдек бунинг натижасида аҳоли соғлиғига таҳдид солинган ҳолларда ҳавога ифлослантирувчи моддалар чиқариш атмосфера ҳавосининг муҳофаза қилиниши устидан давлат назорати олиб борувчи орган чиқарган қарорга биноан айрим саноат мосламалари, цехлар, корхоналар, муассасалар ва ташкилотлар ишини то ётқизиб қўйишга қадар чеклаб, тўхтатиб ёки тақиқлаб қўйилиши лозим.

Авария ҳолатлари натижасида ҳавога ифлослантирувчи моддалар чиқиндиларининг чиқиши юзасидан йўл қўйиладиган доирадаги белгиланган нормативлар даражаси ошиб кетган тақдирда корхоналар, муассасалар ва ташкилотларнинг раҳбарлари атмосфера ҳавосининг муҳофаза қилиниши устидан давлат назорати олиб борувчи органларни бу ҳақда дарҳол огоҳ қилишлари ва белгиланган тартибда атмосфера ҳавосини муҳофаза қилиш ҳамда унинг ифлосланиш сабаблари ва оқибатлари олдини олиш чораларини кўришлари шарт.

Корхоналар, муассасалар ва ташкилотлар ноқулай метеорология шароити вужудга келиши кутилаётганлиги муносабати билан атмосфера ҳавосида ифлослантирувчи моддалар йиғиндиси ортиб кетиши мумкинлиги ҳақида огоҳлантирув олгач, атмосфера ҳавосининг муҳофаза қилиниши устидан давлат назорати олиб борувчи органлар билан келишиб туриб, ҳавода бундай моддаларнинг йўл қўйиладиган чиқиндилари даражасини камайтириш хусусида махсус ишлаб чиқилган тадбирлар ўтказишлари шарт.

11-модда. **Автомобиллар, самолётлар, бошқа ўзиюрар восита ва мосламалардан ҳавога ифлослантирувчи моддалар чиқиндилари чиқишини тартибга солиш**

Автомобиллар, самолётлар, кемалар, бошқа хил ўзиюрар воситалар ва мосламаларни лойиҳаловчи, ишлаб чиқарувчи ва ишлатувчи министрликлар, давлат комитетлари ва идоралар, корхоналар, муассасалар ҳамда ташкилотлар ана шу воситалар ва мосламалардан ҳавога ифлослантирувчи моддалар чиқиндилари чиқишининг олдини олиш ва уларни камайтириш юзасидан чора-тадбирлар комплексини ишлаб чиқишлари ва амалга оширишлари шарт.

Транспорт воситалари ва бошқа хил ўзиюрар восита ҳамда мосламалардан чиқадиган ифлослантирувчи моддаларнинг чиқиндилари шундай чиқиндиларни чиқариш рухсат этилган доирада белгилаб қўйилган нормативлар даражасидан ортиб кетмаслиги керак.

Фойдаланиб турилган барча транспорт воситалари ва бошқа хил ўзиюрар восита ҳамда мосламалардан ифлослантирувчи моддалар чиқиндилари чиқишида йўл қўйилган доирадаги нормативларга қандай риоя этилаётганлиги мунтазам равишда назорат қилиб турилиши лозим. Бундай чиқиндилар нормативларига риоя қилиниши устидан назорат олиб бориш қоидалари СССР Министрлар Совети томонидан белгиланган тартибда аниқлаб қўйилади.

Ҳавога чиқараётган чиқиндиларида ифлослантирувчи моддалар белгиланган нормативлардан ортиқ бўлган транспорт воситалари ва бошқа хил ўзиюрар восита ҳамда мосламаларни ишлаб чиқариш ва улардан фойдаланишга йўл қўйилмайди.

12-модда. **Ҳавога зарарли таъсир қилувчи физикавий омиллар таъсирини тартибга солиш**

Халқ депутатлари маҳаллий Советлари, министрликлар, давлат комитетлари, идоралар, корхоналар, муассасалар ва ташкилотлар ҳавога товуш тебранишлари, жумладан шовқин-сурон, нурланиш ва шу кабиларнинг зарарли таъсир қилишининг олдини олиш, уларни камайтириш ва йўқотиш тадбирларини ишлаб чиқишлари ва амалга оширишлари зарур.

ССР Иттифоқи қонунларида белгиланган ҳолларда, атмосфера ҳавосига зарарли таъсир қилувчи физикавий омилларнинг айрим турларига фақат махсус ваколати бўлган давлат органлари берадиган рухсатномалар асосида йўл қўйилиши мумкин.

Атмосфера ҳавосига зарарли таъсир қилувчи ҳар қандай физикавий омилга белгиланган доирадаги нормативларга риоя қилинган ҳолдагина йўл қўйилади, агар бунга рухсат берилган бўлса, шу рухсатномада назарда тутилган бошқа талабларга ҳам риоя этилган тақдирда йўл қўйилади. Мазкур талаблар бузилган тақдирда, айрим саноат мосламалари ва бошқа мосламалар, цехлар, корхоналар, муассасалар ҳамда ташкилотлар то улар ҳавони ифлослантириш йўл қўйилган доирадаги нормативларнинг ошиб кетиш сабабларини ёки берилган рухсатномада кўзда тутилган талабларнинг бузилганлик ҳолатини йўқотмагунларича, атмосфера ҳавосининг муҳофаза этилиши устидан давлат назорати олиб борувчи органнинг қарорига биноан тўхтатиб, чеклаб ёки тақиқлаб қўйилиши мумкин.

Ишлаб чиқариш шовқинлари ва бошқа шовқинларга қарши курашиш мақсадида, жумладан қуйидагилар амалга оширилиши лозим, яъни: шовқини кам бўлган технология жараёнлари жорий этилиши, транспорт воситаларининг конструкциялари ва улардан фойдаланиш, шунингдек темир йўл ва трамвай йўллари, автомобиль йўллари, кўчма қопламалари ҳолати яхшиланиши, шовқин-сурон манбалари ҳисобланган аэродромлар ва аэропортлар, саноат иншоотлари ва бошқа иншоот ҳамда ускуналар аҳоли пунктларидан ва уй-жой бинолари қурилган районлардан зарур узоқликда жойлаштирилган бўлиши; шаҳарлар ва бошқа аҳоли пунктларини планлаштириш ва қуриш яхшиланиши; маиший шовқинларнинг олдини олиш ва уларни камайтириш юзасидан ташкилий чора-тадбирлар амалга оширилиши керак.

Гражданлар квартираларда, шунингдек уй-жойларнинг ҳовлиларида, кўчаларда, дам олиш жойларида ва жамоат йиғиладиган бошқа жойларда маиший шовқинга қарши курашиш мақсадида белгилаб қўйилган талабларга риоя қилишлари шарт.

13-модда. **Атмосфера ҳавоси ҳолатига таъсир этувчи корхоналар, иншоотлар ва бошқа объектларни жойлаштириш, лойиҳалаш, қуриш ва ишга тушириш**

Янги ва реконструкция қилинган корхоналар, иншоотлар ва бошқа объектларни жойлаштириш, лойиҳалаш, қуриш ҳамда ишга тушириш пайтида, ишлаб турган технология жараёнларини ҳамда асбоб-ускуналарни такомиллаштириш ва янгиларини жорий этиш чоғида атмосфера ҳавосига зарарли таъсирнинг тегишли нормативларига риоя қилиниши таъминланган бўлиши зарур. Бунда зарарли моддалар ва чиқиндиларнинг ушлаб қолиниши, утиллаштирилиши ва зарарсизлантирилиши ёки ҳавони ифлослантирувчи моддалар бутунлай чиқмайдиган бўлиши, шунингдек лойиҳалаштирилаётган, ишлаб турган ва келгусида қурилиши планлаштирилаётган корхоналар, иншоотлар ҳамда бошқа объектлардан чиқадиган чиқиндилар йиғиндиси, шунингдек ҳавога зарарли таъсир қилувчи физикавий омиллар атмосфера ҳавосида ифлослантирувчи моддалар йиғиндилари бўлишига йўл қўйилган доирадаги нормативлардан ва ҳавога зарарли таъсир қилувчи физикавий омиллар даражаси юзасидан йўл қўйилган доирадаги нормативлардан ортиб кетмаслигини ҳисобга олган ҳолда атмосферада ҳавони муҳофаза этишга доир бошқа талаблар бажарилган бўлиши лозим.

Атмосфера ҳавосининг ҳолатига салбий таъсир кўрсатувчи корхоналар, иншоотлар ва бошқа объектларни қуриш жойини белгилаш, уларни қуриш лойиҳалари ва реконструкция қилиш ҳақида атмосфера ҳавосининг муҳофаза қилиниши устидан давлат назорати олиб борувчи органлар ва ССР Иттифоқи ҳамда иттифоқдош республикаларнинг қонунларига мувофиқ бошқа органлар билан келишиб олинади.

Атмосфера ҳавосини муҳофаза қилиш талабларига жавоб бермайдиган янги ва реконструкция қилинган корхоналар, иншоотлар ва бошқа объектларни фойдаланишга топшириш тақиқланади.

Иши атмосфера ҳавосига ифлослантирувчи моддалар чиқиндиларини чиқариш билан боғлиқ бўлган корхоналар, муассасалар ва ташкилотлар қачон ишга туширилганидан қатъий назар, ҳавога чиқадиган ифлос чиқиндиларни тозаловчи иншоотлар, ускуналар ва аппаратлар билан ҳамда ифлос моддаларнинг миқдори ва таркибини аниқловчи воситалар билан жиҳозланган бўлиши лозим.

Министрликлар, давлат комитетлари ва идоралар ҳавога чиқадиган ифлос моддалар чиқиндиларини тозаловчи ҳамда ҳавога зарарли таъсир қилувчи физикавий омилларни камайтирувчи иншоотлар, ускуналар ва аппаратларни лойиҳалаш, қуриш ҳамда ишга тушириш устидан, шунингдек уларнинг атмосфера ҳавосига чиқадиган ифлос моддаларнинг самарали тозалаб турилишини, ифлос чиқинди ва зарарли таъсир қилувчи физикавий омиллар миқдорини доимо назорат қилиб борувчи зарур асбоблар билан таъминланган бўлиши устидан контрол қилиб боришлари зарур.

14-модда. **Шаҳарлар ва бошқа аҳоли пунктларини жойлаштириш ва ривожлантириш чоғида атмосфера ҳавосини муҳофаза қилиш талабларининг бажарилиши**

Шаҳарлар ва бошқа аҳоли пунктларини жойлаштириш ва ривожлантиришни планлаштириш чоғида атмосфера ҳавосининг мавжуд ҳолати, унинг ўзгариши мумкинлиги ва атмосфера ҳавосини зарарли таъсирлардан муҳофаза қилиш вазифаси албатта ҳисобга олиниши лозим.

Шаҳарлар ва бошқа аҳоли пунктларини лойиҳалаш, қуриш, реконструкция қилиш ишлари санитария-гигиена қоидаларига ҳамда атмосфера ҳавосини муҳофаза қилишга доир бошқа нормалар ва қоидаларга мувофиқ равишда амалга оширилади.

Халқ депутатлари Советлари атмосфера ҳавоси ифлосланишининг олдини олиш ёки бундай ҳолатни камайтириш мақсадида аҳоли яшайдиган пунктларнинг территориясини, корхоналар, муассасалар ва ташкилотлар эса ўзлари банд қилиб турган ишлаб чиқариш майдонлари ва бошқа майдонларни ободонлаштириш ва кўкаламзорлаштиришни яхшилаш чораларини кўрмоқлари керак.

Атмосфера ҳавосига бир гуруҳ корхоналар, муассасалар ва ташкилотлар фаолияти салбий таъсир кўрсатадиган районларда атмосфера ҳавосини соғломлаштириш борасида белгиланган тартибда тегишли чора-тадбирлар комплекси ишлаб чиқилади ва амалга оширилади.

Атмосфера ҳавосига чиқадиган зарарли моддаларнинг чиқиндиларини ва зарарли таъсир кўрсатадиган физикавий омилларни белгиланган нормативлар даражасигача камайтириш имкони бўлмаган тақдирда, шундай салбий таъсир кўрсатаётган корхоналар, иншоотлар ва бошқа объектлар ёпиб қўйилади ёки уларнинг ишлаб чиқариш профили ўзгартирилади.

15-модда. **Кашфиётлар, ихтиролар, янги техника системаларини жорий қилиш ҳамда чет эллардан ускуналар сотиб олиш жараёнида атмосфера ҳавосини муҳофаза қилиш талабларига риоя этиш**

Атмосфера ҳавосини муҳофаза қилиш юзасидан СССРда белгиланган талабларга жавоб бермайдиган ва атмосфера ҳавосига чиқадиган ифлос чиқиндиларни ўлчовчи техника воситалари билан таъминланмаган кашфиётлар, ихтиролар, рационализаторлик таклифлари, янги техника системалари, буюм ва материалларни жорий қилиш, шунингдек ана шундай технология ускуналари ва бошқа объектларни чет эллардан сотиб олиб ишлатиш тақиқланади.

16-модда. **Ўсимликларни ҳимоя қилиш воситаларини, минерал ўғитларни ва бошқа хил дориворларни қўллаш чоғида атмосфера ҳавосини муҳофаза қилиш талабларини бажариш**

Халқ хўжалигида қўлланиш учун рухсат этилган ўсимликларни ҳимоя қилиш воситалари, уларни ўстириш стимуляторлари, минерал ўғитлар ва бошқа хил дориворлар рўйхати, шунингдек уларни ишлатиш усуллари хусусида ССР Иттифоқи қонунларида белгилаб қўйиладиган тартибда атмосфера ҳавосининг муҳофаза қилиниши устидан давлат назорати олиб борувчи махсус ваколатли органлар билан келишиб олиниши лозим.

Ана шу мақсадлар учун қўлланиладиган янги доривор лар яратилаётганида шу дориворларнинг атмосфера ҳавосида йўл қўйилган доирадаги йиғиндиси нормативлари ва уларнинг қолдиқ миқдорини аниқлаш усуллари ишлаб чиқилиши керак.

Колхозлар, совхозлар, бошқа корхоналар, муассасалар, ташкилотлар, шунингдек гражданлар ўсимликларни ҳимоя қилиш воситалари, уларни ўстириш стимуляторлари, минерал ўғитлар ва бошқа хил дориворлар атмосфера ҳавосини ифлослантирмаслиги учун уларни ташиш, сақлаш ва ишлатиш қоидаларига риоя қилишлари шарт.

17-модда. **Фойдали қазилмалар қазиб олиш, яроқсиз қазилма қатламлари ағдармалари ва уюмларини жойлаштириш ҳамда улардан фойдаланиш чоғида атмосфера ҳавосини муҳофаза қилиш талабларини бажариш**

Фойдали қазилмаларни қазиб олиш, портлатиш ишлари, яроқсиз қазилма қатламлари ағдармалари ва уюмларини жойлаштириш ҳамда улардан фойдаланиш ишлари атмосфера ҳавоси ифлосланишининг олдини олиш ёки бундай ҳолатни камайтириш қоидаларига риоя қилинган ҳолда, атмосфера ҳавосининг муҳофаза қилиниши устидан давлат назорати олиб борувчи органлар, шунингдек ССР Иттифоқи ва иттифоқдош республикаларнинг қонунларига мувофиқ бошқа органлар билан келишиб олинган усуллар йўли билан амалга оширилиши лозим.

Аҳоли пунктларида атмосфера ҳавосини чанг, зарарли газсимон ва бадҳид моддалар билан ифлослантириш манбалари ҳисобланган яроқсиз қазилма қатламлари, жинс ағдармаларини жойлаштириш, саноат чиқиндилари, ишлаб чиқариш ва уй-рўзғор ахлатлари ва бошқа хил чиқиндиларни уйиб қўйиш, шунингдек бу чиқиндиларни корхоналар, муассасалар, ташкилотлар ва аҳоли пунктлари территориясида ёқиш (уларни атмосфера ҳавосини муҳофаза қилиш талабларига риоя этилган ҳолда махсус қурилмалардан фойдаланиб ёқиш бундан мустасно) тақиқланади.

Корхоналар, муассасалар ва ташкилотлар атмосфера ҳавосини ифлослантирувчи чиқиндиларни улардан хом ашё сифатида фойдаланувчи корхоналарга ёки махсус ахлатхоналарга ўз вақтида элтиб ташлашни таъминлашлари шарт.

18-модда. **Нормативлар белгиланмаганда атмосфера ҳавосига зарарли таъсир кўрсатишни тартибга солиш**

Атмосфера ҳавосига зарарли таъсир кўрсатиш юзасидан тегишли нормативлар белгилаб қўйилмаган омилларга махсус ваколати бўлган давлат органлари муайян муддатга берадиган рухсатномалар асосида фавқулодда ҳоллардагина йўл қўйилиши мумкин. Кўрсатилган шу муддат мобайнида атмосфера ҳавосига зарарли таъсир кўрсатувчи омил юзасидан йўл қўйилган доирадаги тегишли норматив ишлаб чиқилмоғи ва атмосфера ҳавосини муҳофаза қилишга оид зарур тадбирлар амалга оширилмоғи лозим.

19-модда. **Атмосфера ҳавосини ишлаб чиқариш эҳтиёжлари учун истеъмол қилишни тартибга солиш**

Корхоналар, иншоотлар ва бошқа объектларни лойиҳалаш, шунингдек технология жараёнлари ва ускуналарини яратиш ҳамда такомиллаштириш чоғида атмосфера ҳавосининг истеъмол қилиниши — ишлаб чиқариш эҳтиёжлари учун жуда оз (минимал) миқдорда зарур бўлишини таъминловчи чора-тадбирлар кўзда тутилиши лозим.

Атмосфера ҳавосини ишлаб чиқариш эҳтиёжлари учун истеъмол қилиш атмосфера ҳавоси ҳолатига сабабчи бўлиб, одамларнинг соғлиғига, ўсимликлар ва ҳайвонот дунёсига зарарли таъсир қилишга олиб келса, у ҳолда атмосфера ҳавосини бундай истеъмол қилиш атмосфера ҳавосининг муҳофаза этилиши устидан давлат назорати олиб борувчи органлар томонидан чеклаб, тўхтатиб ёки тақиқлаб қўйилиши мумкин.

20-модда. **Об-ҳаво ва иқлимга таъсир кўрсатишни тартибга солиш**

Халқ хўжалиги мақсадларида атмосфера ҳавоси ҳолатини ва атмосфера ҳодисаларини сунъий тарзда ўзгартиришга қаратилган ҳаракатлар махсус ваколати бўлган органлар берган рухсатномалар асосидагина ва бу нарса об-ҳавога ҳамда иқлимга ёмон таъсир кўрсатишга олиб келмайдиган шароитдагина министрликлар, давлат комитетлари ва идоралар, корхоналар, муассасалар ҳамда ташкилотлар томонидан амалга оширилиши мумкин.

21-модда. **Атмосфера ҳавосини муҳофаза қилиш тадбирларини бажарганлик учун моддий ва маънавий рағбатлантириш**

Атмосфера ҳавосини муҳофаза қилиш тадбирларини амалга оширишни рағбатлантириш мақсадида ССР Иттифоқи ва иттифоқдош республикаларнинг қонунлари билан корхоналар, муассасалар ва ташкилотларни, шунингдек гражданларни моддий ва маънавий рағбатлантириш чоралари белгилаб қўйилиши мумкин.

III. АТМОСФЕРА ҲАВОСИГА ЗАРАРЛИ ТАЪСИР КЎРСАТИЛИШИ ҲОЛЛАРИНИ ДАВЛАТ ЙЎЛИ БИЛАН ҲИСОБГА ОЛИШ

22-модда. **Атмосфера ҳавосига зарарли таъсир кўрсатилиши ҳолларини давлат йўли билан ҳисобга олиш**

Атмосфера ҳавосига зарарли таъсир кўрсатувчи объектлар, ҳавога чиқариладиган зарарли моддаларнинг турлари ва миқдори ҳамда ҳавога зарарли таъсир қилувчи физикавий омилларнинг тури ва ҳажми давлат йўли билан ҳисобга олиб борилади.

Атмосфера ҳавосига зарарли таъсир кўрсатувчи объектларни давлат йўли билан ҳисобга олиш ССР Иттифоқи учун ягона бўлган система асосида ва СССР Министрлар Совети томонидан белгиланган тартибда давлат ҳисобидан амалга оширилади.

IV. АТМОСФЕРА ҲАВОСИНИ МУҲОФАЗА ҚИЛИШ СОҲАСИДАГИ КУЗАТУВ ВА НАЗОРАТ

23-модда. **Атмосфера ҳавоси ҳолатини кузатиш**

Атмосфера ҳавоси ҳолатини химик, физик ва биологик кўрсаткичлар бўйича кузатиш иши табиий муҳитнинг ифлосланиш даражаси устидан кузатув ва назорат олиб борувчи умумдавлат хизмати томонидан бажарилиб, ССР Иттифоқи қонунларида белгиланадиган тартибда амалга оширилади.

Атмосфера ҳавоси ҳолати тўғрисидаги ахборотларни йиғиш, сақлаш, қидириш ва қайта ишлаш ягона система асосида бажарилади.

Табиий муҳитнинг ифлосланиш даражаси устидан кузатув ва назорат олиб борувчи умумдавлат хизмати зиммасига хўжалик фаолияти ва метеорология шароитлари таъсири остида атмосферанинг ифлосланиш даражаси тўғрисида манфаатдор давлат ва жамоат органларини, корхоналар, муассасалар ва ташкилотларни мунтазам ахборотлар ва прогнозлар билан таъминлаб туриш вазифаси юклатилади.

24-модда. **Атмосфера ҳавоси ҳолати одамлар соғлиғига таҳдид туғдирган ҳолда чора-тадбирлар ўтказиш**

Агарда метеорология омилларининг ҳавога чиқадиган ифлослантирувчи моддалар чиқиндилари ва атмосфера ҳавосига бошқа зарарли таъсир кўрсатилиши оқибатида ёмон бирикмаси вужудга келиши натижасида айрим районларда одамларнинг соғлиғига таҳдид туғилса, у ҳолда табиий муҳитнинг ифлосланиш даражаси устидан кузатув ва назорат олиб борувчи умумдавлат хизмати органлари тегишли иттифоқдош республикалар Министрлар Советларига, автоном республикалар Министрлар Советларига, халқ депутатлари маҳаллий Советларининг ижроия комитетларига, манфаатдор корхоналар, муассасалар ва ташкилотларга бу ҳақда дарҳол хабар беришлари зарур.

Иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советлари, автоном республикаларнинг Министрлар Советлари, халқ депутатлари маҳаллий Советларининг ижроия комитетлари бундай хабарни олгач, ҳавога чиқаётган ифлос чиқиндилар даражасини камайтириш ва атмосферага бошқа хил зарарли таъсир кўрсатувчи ҳолатларни йўқотиш мақсадини кўзлаб, корхоналар, муассасалар, ташкилотлар ҳамда транспорт воситаларини белгиланган тартибда махсус иш режимига ўтказадилар ёки улар ишини вақтинча тўхтатиб турадилар, зарур ҳолларда эса аҳолини вақтинча бошқа жойга кўчириб турадилар ва шу сингари кечиктириб бўлмайдиган чораларни амалга оширадилар.

25-модда. **Атмосфера ҳавосининг муҳофаза қилиниши устидан давлат назорати олиб бориш**

Атмосфера ҳавосининг муҳофаза қилиниши устидан давлат назорати олиб бориш вазифаси барча министрликлар, давлат комитетлари ва идоралар, давлат, кооператив ва бошқа жамоат корхоналари, муассасалар ва ташкилотлар, шунингдек гражданлар атмосфера ҳавосини муҳофаза қилиш тадбирларини бажаришларини ҳавога ифлослантирувчи моддалар чиқиндиларини ва бошқа хил зарарли таъсир кўрсатувчи моддаларни чиқариш шартларига ҳамда атмосфера ҳавосини муҳофаза қилиш тўғрисидаги қонунларда белгиланган бошқа қоидаларга риоя этилишини таъминлашдан иборатдир.

Атмосфера ҳавосининг муҳофаза қилиниши устидан давлат назорати олиб бориш ССР Иттифоқи қонунларида белгиланадиган тартибда халқ депутатлари Советлари, уларнинг ижро қилувчи ва бошқарувчи органлари, шунингдек бунинг учун махсус ваколати бўлган давлат органлари томонидан амалга оширилади.

(Давоми учинчи бетда).

ЎНИНЧИ ЧАҚИРИҚ СССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ УЧИНЧИ СЕССИЯСИ

СОВЕТ СОЦИАЛИСТИК РЕСПУБЛИКАЛАРИ ИТТИФОҚИНИНГ ҚОНУНИ

АТМОСФЕРА ҲАВОСИНИ МУҲОФАЗА ҚИЛИШ ҲАҚИДА

(Боши иккинчи бетда).

26-модда. Атмосфера ҳавосининг муҳофаза қилиниши устидан идора йўли билан назорат олиб бориш

Атмосфера ҳавосининг муҳофаза қилиниши устидан, шу жумладан атмосфера ҳавосига зарарли моддалар чиқиндилари чиқишининг ва ҳавога зарарли таъсир қилувчи физикавий омиллар таъсирининг йўл қўйилган доирадаги нормативларига риоя қилиниши устидан идора йўли билан назорат олиб бориш иши атмосфера ҳавосига зарарли таъсир кўрсатувчи корхоналар, муассасалар ва ташкилотлар қарашли бўлган органлар томонидан амалга оширилади.

Министрликлар, давлат комитетлари ва идоралар ана шундай идоравий назоратни амалга оширишда ССР Иттифоқи ва иттифоқдош республикаларнинг қонунларига, атмосфера ҳавосининг муҳофаза қилиниши устидан давлат назорати олиб борувчи махсус ваколатли органлар томонидан тасдиқланадиган қоида ва қўлланмаларга амал қилишлари зарур.

V. АТМОСФЕРА ҲАВОСИНИ МУҲОФАЗА ҚИЛИШ МАСАЛАЛАРИГА ДОИР НИЗОЛАРНИ ҲАЛ ЭТИШ

27-модда. Атмосфера ҳавосини муҳофаза қилиш масалаларига доир низоларни ҳал этиш тартиби

Атмосфера ҳавосини муҳофаза қилиш масалаларига доир низолар иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советлари, автоном республикаларнинг Министрлар Советлари, халқ депутатлари маҳаллий Советларининг ижроия комитетлари томонидан, шунингдек бунинг учун махсус ваколати бўлган давлат органлари томонидан ССР Иттифоқи ва иттифоқдош республикаларнинг қонунларида белгиланадиган тартибда ҳал қилинади.

Бир иттифоқдош республиканинг давлат ва жамоат ташкилотлари билан иккинчи иттифоқдош республиканинг давлат ва жамоат ташкилотлари ўртасида атмосфера ҳавосини муҳофаза қилиш масалалари хусусида келиб чиққан низолар манфаатдор иттифоқдош республикаларнинг вакилларидан тенг асосларда тузиладиган комиссия томонидан кўриб чиқилади. Башарти, комиссия бир қарорга кела олмаса, мазкур масалалар хусусидаги низолар СССР Министрлар Совети томонидан белгиланадиган тартибда қараб чиқилади.

VI. АТМОСФЕРА ҲАВОСИНИ МУҲОФАЗА ҚИЛИШ ҲАҚИДАГИ ҚОНУНЛАРНИ БУЗГАНЛИК УЧУН ЖАВОБГАРЛИК

28-модда. Атмосфера ҳавосини муҳофаза қилиш ҳақидаги қонунларни бузганлик учун жавобгарлик

Атмосфера ҳавосини муҳофаза қилиш ҳақидаги қонунларни қуйидагича бузишда, яъни:

атмосфера ҳавосида ифлослантирувчи моддаларнинг чиқитларини йўл қўйилган доирадаги нормативлардан ошириб юборишда;

атмосфера ҳавосига зарарли таъсир қилувчи физикавий омиллар даражасини йўл қўйилган доирадаги нормативлардан ошириб юборишда;

махсус ваколати бўлган давлат органлари рухсати бўлмай туриб, ҳавога ифлослантирувчи моддаларни чиқаришда;

ҳавони тозалаш ва ҳавога чиқариладиган чиқитларни назорат қилиб туриш учун ўрнатилган иншоотлар, ускуналар, аппаратлардан фойдаланиш қоидаларини бузишда, шунингдек улардан фойдаланмасликда;

атмосфера ҳавосини муҳофаза қилиш талабларига жавоб бермайдиган янги ва реконструкция қилинган корхоналар, иншоотлар ҳамда бошқа объектларни фойдаланишга топширишда;

ҳавога чиқазадиган ифлос моддалари белгиланган нормативлардан ортиқ бўлган автомобиллар, самолётлар, кемалар ва бошқа хил ўзи юрар восита ҳамда мосламаларни ишлаб чиқариш ва улардан фойдаланишда;

СССРда атмосфера ҳавосини муҳофаза қилиш юзасидан белгилаб қўйилган талабларга жавоб бермайдиган ҳамда ҳавога қанча чиқинди чиқиши устидан назорат ўрнатувчи техника воситалари билан таъминланмаган кашфиётлар, ихтиролар, рационализаторлик таклифлари, янги техника системаларини, буюмлар ва материалларни жорий этишда ҳамда чет мамлакатлардан ана шундай технология ускуналари ва бошқа объектлар сотиб олишда;

атмосфера ҳавосига зарарли таъсир кўрсатилишига олиб келган ёки олиб келиши мумкин бўлган саноат ва маиший чиқиндиларни тўплаш, ўсимликларни ҳимоя қилиш воситалари, уларни ўстириш стимуляторлари, минерал ўғитлар ва бошқа дориворларни ташиш, сақлаш ва ишлатиш қоидаларини бузишда;

атмосфера ҳавосининг муҳозафа қилиниши устидан давлат назорати олиб борувчи органларнинг кўрсатмаларини бажармасликда айбдор бўлган шахслар ССР Иттифоқи ҳамда иттифоқдош республикаларнинг қонунларига мувофиқ жиноий, маъмурий ёки бошқа хил жавобгарликка тортиладилар.

ССР Иттифоқи ва иттифоқдош республикаларнинг қонунларида атмосфера ҳавосини муҳофаза қилиш ҳақидаги қонунларни бошқача тарзда бузганлик учун ҳам жавобгарлик белгилаб қўйилиши мумкин.

29-модда. Атмосфера ҳавосини муҳофаза қилиш ҳақидаги қонунларни бузиш натижасида етказилган зарарнинг ўрнини қоплаш

Корхоналар, муассасалар, ташкилотлар ва гражданлар атмосфера ҳавосини муҳофаза қилиш ҳақидаги қонунлар бузилиши натижасида етказилган зарарни ССР Иттифоқи ва иттифоқдош республикаларнинг қонунларида белгиланадиган миқдорда ва тартибда тўлашлари шарт. Мансабдор шахслар ва бошқа ходимларнинг айби билан етказилган зарарни қоплашга алоқадор харажатларни корхоналар, муассасалар ва ташкилотлар томонидан тўланган тақдирда, мазкур мансабдор шахслар белгиланган тартибда моддий жавобгарликка тортиладилар.

VII. ХАЛҚАРО ШАРТНОМАЛАР

30-модда. Халқаро шартномалар

Агар СССР қатнашаётган халқаро шартномада атмосфера ҳавосини муҳофаза қилиш ҳақидаги совет қонунларида баён этилганидан бошқача қоидалар мавжуд бўлса, у холда халқаро шартнома қоидалари қўлланилади.

Башарти, иттифоқдош республика қатнашаётган халқаро шартномада шу иттифоқдош республиканинг атмосфера ҳавосини муҳофаза қилиш ҳақидаги қонунида кўзда тутилган қоидалардан бошқача қоидалар белгилаб қўйилган бўлса, у холда иттифоқдош республиканинг атмосфера ҳавосини муҳофаза қилиш ҳақидаги қонунларига нисбатан ҳам худди шундай тартиб жорий этилади.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Л. БРЕЖНЕВ.

СССР Олий Совети Президиумининг Секретари
М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль. 1980 йил 25 июнь.

ДЕПУТАТ Н. М. МАҲМУДОВА НУТҚИ

(Қорақалпоғистон АССР, Ленинобод сайлов округи)

Ҳурматли депутат ўртоқлар! Атмосфера ҳавосини муҳофаза қилиш тўғрисидаги ҳамда ҳайвонот дунёсини муҳофаза қилиш ва ундан фойдаланиш ҳақидаги қонунларнинг лойиҳалари умумхалқ муҳокамасига қўйилганлиги амалдаги совет демократизмининг янги ёрқин кўринишидир. Бу — партиянинг социалистик жамият тўғрисидаги ғамхўрлигининг, КПССнинг ҳамма нарса инсон учун, инсоннинг бахт-саодати учун деган шиори яққол рўёбга чиқаётганининг ифодасидир.

Бутун мамлакатда бўлгани каби Ўзбекистонда ҳам ушбу қонунларнинг лойиҳалари матбуотда, жамоат ташкилотларининг йиғилишларида ва меҳнат коллективларида зўр марoқ билан чуқур муҳокама қилинди. Уларнинг барча қоидалари ҳамма жойда республика меҳнаткашлари томонидан тўла-тўкис қўллаб-қувватланди ва маъқулланди. Шу қонунларнинг лойиҳаларини муҳокама қилиш вақтида ишчилар, колхозчилар, хизматчилар, олимлар, кекса авлодга мансуб кишилар ҳам, ёшлар ҳам Коммунистик партиянинг ички ва ташқи сиёсатини астойдил маъқулладилар, одамларга доимий оталарча ғамхўрлик ва меҳрибонлик қилаётганликлари учун КПСС Марказий Комитетига, унинг ленинчи Сиёсий бюросига, шахсан КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси ўртоқ Леонид Ильич Брежневга миннатдорчилик ва ташаккур изҳор этдилар. Табиатни сақлаш, унинг бойликларини кўпайтириш — инсон тўғрисида, унинг меҳнат, турмуш ва дам олиш шароитларини яхшилаш ҳақида ғамхўрлик қилиш демакдир.

КПСС Марказий Комитетининг куни кеча ўз ишини тамомлаган июнь Пленуми совет кишилари, уларнинг фаровонлигини ошириш тўғрисида, ер юзида мустаҳкам тинчлик ҳақида партия ғамхўрлигининг янги далилидир. Тинчлик ва халқаро хавфсизлик учун жўшқин, толмас ва изчил курашчи, азизимиз Леонид Ильичнинг овози Пленумнинг мўътабар минбаридан «совуқ уруш» ва қуролланиш пойгаси жарчиларига зид равишда бутун дунёга янги куч билан қатъий ва баралла янградн.

Биз, совет хотин-қизларига тинчлик айниқса азиздир. Барча совет кишилари, бутун тараққийпарвар инсоният каби биз ҳам партиямизнинг тинчликсевар ташқи сиёсатини чин қалбдан астойдил табриклаймиз, маъқуллаймиз ва бу сиёсатга қўшиламиз, кўп қиррали, олижаноб фаолияти учун, Ер юзида тинчлик ва бахт-саодат йўлидаги тинимсиз меҳнати учун ўртоқ Леонид Ильич Брежневга сидқидилдан миннатдорлик изҳор қиламиз. Бутун совет халқи билан бирга Ўзбекистон меҳнаткашлари ҳам Пленум талабларига, унинг партиянинг навбатдаги XXVI съездини чақириш тўғрисидаги қарорига жавобан фидокорона, янада зўр сабот билан зарбдор меҳнат қиладилар.

Шонли Ленин юбилейи ва фашизм устидан қозонган улуғ Ғалабамизнинг 35 йиллиги нишонланган йилда республика шаҳар ва қишлоқларининг меҳнатчилари партия XXV съезди қарорларини муваффақиятли бажариш, ўнинчи беш йиллик топшириқларини барвақт тугаллаш учун оммавий социалистик мусобақани авж олдириб юбордилар. Социалистик мусобақада барча меҳнат коллективлари қатнашмоқдалар. Якка тартибда олинган юксак мажбуриятларни бажариш учун 4 миллионга яқин меҳнаткаш курашмоқда. 500 та корхона ва ташкилот, 8.5 мингта бригада, смена, участка беш йилликни Владимир Ильич Ленин туғилган куннинг 110 йиллиги кунигача муддатидан илгари бажарди, 8 минг ишлаб чиқариш илғори эса икки беш йиллик планни адо этди.

Новаторлар, ташаббускорларнинг, меҳнатга чинакам коммунистик муносабатда бўлаётган кишиларнинг сафлари йил сайин кенгаймоқда. Улар пешқадамлик қилмоқдалар, қолоқларни илғорлар даражасига етказишга ёрдам бермоқдалар. Мана шуларнинг ҳаммаси республика халқ хўжалигига муттасил, жадал суръатлар билан ривожланиш имконини бермоқда.

КПСС Марказий Комитетининг Пленуми билан СССР Олий Советининг сессиясини меҳнатчиларимиз ишда яхши кўрсаткичлар билан кутиб олдилар. Биз шуни мамнуният билан маълум қиламизки, шу йилнинг беш ойи ичида пландан ташқари 100 миллион сўмликдан зиёд саноат маҳсулоти реализация қилинди. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, партия, совет, жамоат ташкилотлари капитал қурилишни яхшилаш юзасидан зўр ғайрат билан конкрет тадбирларни амалга оширмоқдалар. Ҳозир капитал қурилиш халқ хўжалигининг ҳал қилувчи катта тармоғига айланди. Яқинда Тошкентда бўлиб ўтган партия активи йиғилишида КПСС Марказий Комитетининг ишга туширириладиган объектларни ўз вақтида қуриб битказиш тўғрисидаги йўл-йўриқларини бажариш вазифалари батафсил муҳокама қилинди. Қишлоқ меҳнаткашларининг ишлари чакки эмас. Ўзбекистон пиллачилари рекорд миқдорда — 30 минг 200 тонна пилла етиштирдилар. Пилла етиштириш беш йиллик плани 116 процент бажарилди. Ғаллакорлар бошоқли дон экинларидан яхши ҳосил етиштирдилар ва ўримни қизғин тус олдириб юбордилар. Колхоз ва совхозлар гўшт, сут, тухум етиштириш суръатларини оширдилар ҳамда чорвачилик маҳсулотлари етиштириш ва давлатга сотиш ярим йиллик топшириқларини муддатидан илгари ошириб бажардилар. Республика далаларида 5 миллион 850 минг тонналик рекорд пахта ҳосили учун сaботли, қизғин кураш давом этмоқда.

Фан-техника тараққиётини жадаллаштириш, катта-катта корхоналарнинг қурилиши, неча ўн минг гектарлаб янги ерларнинг ўзлаштирилиши табиатни муҳофаза қилишга ва табиий ресурслардан оқилона фойдаланишга диққат-эътиборни кучайтиришни қаттиқ талаб қилади. Табиатни қўриқлаш — Ватанни қўриқлаш демакдир, дейди доно халқимиз. Шу йўлда республикада партия ташкилотлари раҳбарлигида кўп қиррали ва аниқ мақсадни кўзловчи катта иш олиб борилмоқда. Табиатни муҳофаза қилиш проблемаси Марказий Комитет бюроси ва секретариатида, республика Министрлар Советида, министрликларнинг коллегияларида, саноат бирлашмаларида, касаба союз ташкилотларида мунтазам равишда кўриб чиқилмоқда. Ўтган йили Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ҳузурида атроф муҳитни муҳофаза қилиш юзасидан махсус комиссия тузилган эди. Ҳозир шу комиссия ишлаб турибди. Кейинги вақтларда атмосфера ҳавосини, сув ресурсларини, ўсимлик ва ҳайвонот дунёсини муҳофаза қилиш проблемаларига Олий Совет ва халқ депутатлари Советлари, жамоат ташкилотлари кўпроқ эътибор бера бошладилар. Шаҳар ва қишлоқлар йил сайин кўркамлашиб, ободонлашиб бораётгани, ҳаво ва сув ҳавзалари мусаффо бўлиб бораётганини кўрган кишининг дили қувонади, ўртоқлар. Атроф муҳитни муҳофаза қилишга кўп миқдорда капитал маблағ ажратилмоқда ва ўзлаштирилмоқда. Ўнинчи беш йилликнинг тўрт йили мобайнида табиатни муҳофаза қилиш тадбирларига 290 миллион сўмдан ортиқ пул сарфланди.

Иссиқ иқлим шароитида ўрмонзорлар табиатга ғоят хайрли таъсир қилади. Ҳар йили кўчат ўтқазиш ойликларини ўтказиш яхши ва эзгу анъана бўлиб қолди.

Республикада ўтган йилнинг кузи ва шу йилнинг кўклам фаслида 200 миллиондан зиёд ҳар хил мева кўчатлари ва ҳар хил дарахт кўчатлари ўтказилди. Кўпгина аҳоли пунктлари кўкаламзорлаштирилди, шаҳар ва посёлкаларда парк, хиёбон, боғ-роғлар сони кўпайиб бормоқда. Йўл ва каналларнинг атрофига кўчатлар ўтқазилмоқда. Бу эса иқлимни яхшилайди, меҳнаткашларни ўзининг жонажон ўлкасига, табиатни муҳофаза қилишга ғамхўрлик билан муносабатда бўлиш туйғулари руҳида тарбиялашга ёрдам беради.

Республикада Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг ташаббуси билан қишлоқ хўжалик зараркунандаларига қарши курашнинг биологик методлари актив жорий қилинмоқда. Бу — атмосфера ҳавосинигина эмас, балки умуман атроф муҳитни муҳофаза қилиш чоралари системасида ҳам жуда муҳим ва катта проблемадир.

Кейинги вақтларда бизда ҳайвонлар ва ўсимликларнинг кам учрайдиган ва йўқолиб бораётган турларини тиклаш соҳасида бир қанча амалий тадбирлар кўрилди. Қўриқхоналар, халқ парклари, заказниклар сони ортиб боряпти. Қизил китобга ёзилган ҳайвон ва паррандалар баъзи турларининг сони анча кўпаймоқда. Яқинда Бухоро областида кам учрайдиган ва йўқолиб бораётган жайронларни етиштирувчи ихтисослаштирилган хўжалик ташкил қилинди. Бадайтўқай ва Пайғамбар ороли қўриқхоналарида Бухоро кийиклари туёғи тикланмоқда. Қирғовул ва ёввойи ўрдаклар боқиб ўстириладиган хўжаликлар вужудга келтирилди.

Атроф муҳитни сақлаш соҳасида катта муваффақиятлар қўлга киритилганига қарамай, бу ишда ҳал этилмаган вазифа ва проблемалар ҳали кўп эканлигини яхши биламиз. Афсуски, бизда атмосферани ва ҳовузларни булғаётган корхоналар, бирлашмалар бор, кам учрайдиган ҳайвонларни қириб ташлаётган, ўсимликларни барбод этаётган, хуллас табиатнинг бебаҳо ноз-неъматларини исроф қилаётган шахслар ҳам йўқ эмас.

Республика касаба союзлари СССР Олий Совети қабул қиладиган қонунларни актив пропаганда қилиш ва амалга оширишда ўз активларининг кенг оммасини қатнаштиришни ўз вазифаси, деб ҳисоблайдилар. Бизнинг оммавий ташкилотларимиз — доимий ишлаб чиқариш кенгашлари, илмий-техника жамиятлари, рационализаторлар ва ихтирочилар бу соҳада катта имкониятларга эгадир. Бу — катта куч бўлиб, биз бу кучни ҳаво ва ҳайвонлар дунёсини муҳофаза қилиш билан боғланган барча қонунларни бажариш учун сафарбар қиламиз.

Бизнинг фикримизча, табиатни муҳофаза қилиш тадбирларини аниқлаш учун бирмунча кўпроқ капитал маблағ ажратиб бериш керак. Шу муносабат билан биз ўн биринчи беш йилликда шу мақсад учун сарф қилинадиган маблағларни кўпайтириш тўғрисидаги масалани кўриб чиқишни сўраймиз. Бу гап хусусан СССР Химия саноати ва СССР Рангли металлургия министрликларига тааллуқлидир. Ана шу министрликлар ихтиёрида бўлган ва республиканинг территориясига жойлашган саноат корхоналари кўп. Бу корхоналарнинг кўпида ҳавони тозаловчи иншоотлар йўқ, борлари ҳам самарали ишламаяпти ва атроф муҳитни булғаяпти.

Депутат ўртоқлар, биз «Атмосфера ҳавосини муҳофаза қилиш тўғрисида»ги ва «Ҳайвонлар дунёсини муҳофаза қилиш ва ундан фойдаланиш тўғрисида»ги Қонунларни қабул қилиш билан осмоннинг мусаффолигини, атроф теварагимиздаги табиатнинг бениёс гўзаллигини, Ер юзида жонли нарсаларнинг ҳаммасини сақлаб қолишни ва бинобарин, планетамиздаги барча кишиларнинг тинчлиги ва бахт-саодатини ёқлаб зўр ифтихор билан овоз берамиз.

Инсон ҳақида, унинг сиҳат-саломатлиги, жисмоний ва маънавий камолоти тўғрисида доим ғамхўрлик қилаётганликлари учун КПСС Марказий Комитетидан, СССР Олий Советидан, Совет ҳукуматидан, азиз Леонид Ильич, шахсан Сиздан чексиз миннатдормиз. Сизнинг ҳозирги кунда Ер юзида тинчлик учун олиб бораётган курашингиз ҳозирги авлодга, шунингдек келажакдаги авлодларга мансуб кишиларнинг бахт-саодати йўлидаги кураш билан чамбарчас боғланган. СССР Олий Советининг депутатлари, сизларни ишонтириб айтаманки, серқуёш Ўзбекистон меҳнаткашлари қабул қилинган Қонунларни зўр ғайрат билан бажарадилар ва ўзларининг бутун кучларини ўнинчи беш йиллик топшириқларини муваффақиятли бажариш учун сафарбар қиладилар, жонажон Ленин партиясининг XXVI съездини янги меҳнат зафарлари билан кутиб оладилар.

ПЛАНЕТАМИЗДА

Бирдамлик учрашуви

КОБУЛ, 26 июнь. (ТАСС). Кобулда Афғонистон халқи билан бирдамликка бағишланган халқаро учрашув очилди. Учрашув Осиё ва Африка халқлари бирдамлиги ташкилотининг ташаббуси билан чақирилди. Империализм ва реакция кучларининг агрессиясига қарши афғон халқи олиб бораётган курашни қўллаб-қувватлаш масалаларини муҳокама этиш учрашувнинг кун тартибига киритилган. Мана шу халқаро анжуман ишида 20 дан кўпроқ мамлакатнинг, шу жумладан Ҳиндистон, Ливан, Мали, Бангладеш, Монголия, Сурия, Совет Иттифоқи, Эфиопия ва бошқа мамлакатларнинг вакиллари иштирок этмоқдалар.

Афғонистон Халқ демократик партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, АДР Революцион Кенгаши Раисининг ўринбосари С. Кештманд халқаро анжуманда нутқ сўзлаб миллий озодлик ҳаракатлари, Осиё ва Африкадаги барча тараққийпарвар кучлар бирлиги ҳамда бирдамлигини мустаҳкамлашда Осиё ва Африка халқлари бирдамлиги ташкилоти муҳим роль ўйнаётганлигини таъкидлади.

Америка империализми, Хитой раҳбарлари ва региондаги тескаричиларнинг жиноий хатти-ҳаракатлари, шунингдек Амин режимининг жиноятлари Афғон революцияси учун жиддий хавф-хатарни вужудга келтирди. Совет Иттифоқи мамлакатимизнинг миллий суверенитети, мустақиллиги ва территориал бутунлигини ҳимоя қилиш мақсадида ва АДР партия ва ҳукуматининг бир неча марта қилган илтимосига жавобан революцион Афғонистонга ҳар томонлама, шу жумладан ҳарбий ёрдам берди. Бу ёрдам дўстлик, яхши қўшничилик ва ҳамкорлик тўғрисидаги афғон—совет шартномасига, халқаро ҳуқуқ нормаларига батамом мосдир, деб таъкидлади Афғонистон раҳбари.

Америка империалистлари ва Хитой гегемончилари қора гуруҳчилар билан бир ёқадан бош чиқариб Афғонистонга қарши эълон қилинмаган уруш олиб бормоқдалар. Империалистик кучлар ва халқаро реакция Афғонистондаги аҳвол муносабати билан пропаганда мақсадида жазавали туҳмат кампаниясини авж олдириб юборганлиги Афғонистон халқи уларнинг агрессив режаларини барбод этганлигидан далолат беради.

Ҳозир Афғонистондаги вазият тобора яхшиланмоқда, деб ҳар бир киши қатъий айта олади. Жумладан, ҳозирги вақтда Афғонистонда туриши зарур бўлмаган баъзи бир совет ҳарбий қисмлари АДР ҳукумати билан келишган ҳолда, яқинда СССР территориясига олиб кетила бошлаганлиги буни тасдиқлайди. Афғон халқи ҳукуматнинг халқ манфаатларига тўла-тўкис мос келаётган сиёсатини қўллаб-қувватламоқда. У Совет Иттифоқи ва дунёдаги бошқа тараққийпарвар кучларнинг ҳар томонлама ёрдами ва қардошларча бирдамлигини юксак даражада қадрлайди.

Пировардида С. Кештманд халқаро учрашув қатнашчиларини қизғин табриклаб муваффақиятли ишлашларини тилади.

СОВЕТ ҲАРБИЙ КЕМАЛАРИ ТУНИСГА БОРИБ КЕЛАДИ

Эришилган келишувга мувофиқ «Сметливий», «Благородний» эскадра миноносецлари билан сув ости кемасидан иборат совет ҳарбий кемалари отряди вице-адмирал Н. И. Рябинский қўмондонлигида 26 июндан 1 июлгача Тунис Республикасининг пойтахти — порт шаҳри Тунисга расмий дўстона визит қилади.

КУРАШ КУЧАЙМОҚДА

ХАЛҚАРО ЖАМОАТЧИЛИК 26 ИЮНДА ЖАНУБИЙ АФРИКА ОЗОДЛИГИ КУНИНИ КЕНГ НИШОНЛАДИ

Ирқчилик рамзи бўлиб қолган Жанубий Африка Республикасида сўнгги вақтларда ерли аҳолининг озодлик кураши кучайиб кетди. Бу мамлакатда яқинда юз берган воқеалар, зўравонлик ва ирқий зулмга қарши халқнинг оммавий чиқишлари ана шундан гувоҳлик бермоқда.

Маълумки, миллий озодлик ҳаракатлари туфайли Ер юзидаги мустамлакачилик империялари қулади. Бироқ Африка қитъасининг жанубида ҳамон истибдод, ирқчилик ва мустамлакачилик ҳукм сурмоқда. Африкаликларни ирқий камситиш қонунлаштирилган Жанубий Африка Республикаси жаҳондаги ирқчиликнинг сўнгги қўрғони бўлиб қолди. Бу ирқчи режим Ғарб мамлакатлари мададида яшаб келмоқда. Ирқчилар уларга мамлакатнинг табиий ресурсларини ваҳшийларча талаш имконини бермоқда ва ҳуқуқсиз маҳаллий аҳолини шафқатсизларча эксплуатация қилиш ҳисобига катта даромад олишини гарантияламоқда. Шу сабабли Ғарб мамлакатларининг, аввало АҚШ ва Англиянинг ирқчилар республикаси экономикасига капитал маблағ сарфлаши йил сайин ошмоқда. Чунончи, кейинги ўн йил ичида АҚШ ЖАРда икки миллиард доллардан кўпроқ маблағ сарфлади. Англиянинг бу мамлакатдаги маблағи 5 миллиард доллар миқдорида чамаланмоқда, бу эса унинг чет эллардаги ҳамма маблағларининг ярмидан ошади. Шундай қилиб Ғарб апартеидни пул ва қурол билан таъминлаб, Претория жиноятларига шерик бўлмоқда. Ирқчиларга ҳомийлик қилаётган империализм Соуэтодаги фожиа учун, оммавий таъқиб қилиш, ўққа тутишлар ва қатл этишлар учун, режимнинг бошқа мудҳиш жиноятлари учун ҳам жавобгардир. Шуни эслатиб ўтамизки, кейинги ўн йил ичидагина Жанубий Африка Республикасида 800 га яқин киши қатл этилган. Ирқчилар ғоят катта қамоқхонага айлантириб юборган бу мамлакатнинг зиндонларида 700.000 дан зиёд киши азоб чекмоқда. Капиталистик дунёда рўйхатга олинган барча ўлим ҳукмининг 90 проценти Жанубий Африка Республикасига тўғри келади.

Ирқчиларнинг бу ваҳшиёна жиноятлари учун Претория режими билан бирга НАТО мамлакатлари ҳам жавобгардир. Ғарбнинг кўрсатаётган ёрдами ва унинг ҳомийлиги туфайли ирқчиларнинг тиш-тирноғигача қуролланган жазо армияси ташкил топди. Ғарб етказиб бераётган қурол-яроғлар ёрдамида қўшни давлатларга — Ангола, Замбия, Ботсванага ҳужум қилаётган ирқчи режим ўзининг ҳарбий қудратини кучайтирмоқда ва ядро қуролини қўлга киритишга уринмоқда. Бу жаҳон жамоатчилигини айниқса безовта қилаётир. Чунки ирқчилар қўлидаги атом бомбаси ялпи тинчликни хавф остида қолдиради.

Бугунги кунда Жанубий Африка ватанпарварлари ўз озодликлари учун, ирқчиликнинг сўнгги қўрғонини таг-томири билан тугатиш учун қатъий кураш олиб бормоқдалар. Пировард натижада бу кураш ғалаба билан тугаши муқаррардир. Зеро, Совет Иттифоқи ва бошқа социалистик мамлакатлар, шунингдек барча прогрессив кучларнинг қудратли бирдамлик ҳаракати улар томонида.

Мустақил тараққиёт йўлида

«Қиролича саройи» Мадагаскар пойтахти — Антананаривунинг энг баланд тепалигида жойлашган. Бу бино ҳамма томондан кўзга ташланади дейиш мумкин. 20 йилдан буён шу бино устида республиканинг қизил-яшил-оқ байроғи ҳилпираб турибди.

Француз мустамлакачилари бу мамлакатга мустақиллик беришга эзгу-ният билан розилик билдирдилар, деб бўлмайди, албатта. Миллий озодлик йўлидаги кенг ҳаракат уларни шунга мажбур этди. 1975 йилда президент Д. Рацирака бошчилигидаги тараққийпарвар ҳукумат тузилиб, референдум давомида аҳоли социалистик йўлни ёқлаб овоз берган чоғдагина мамлакат чинакам мустақил тараққиёт йўлига ўтиб олди.

Ўтган йиллар мустаҳкам иқтисодий базага таянмай туриб, чинакам мустақилликка эришиш мумкин эмаслигини кўрсатди. Мадагаскарнинг шундай базани вужудга келтируви осон иш эмас эди. Бунинг боиси шуки, Мадагаскарнинг экономикаси шу вақтгача уч хил экин — кофе, ванил ва чиннигул етиштиришга таяниб келмоқда. Мамлакат ана шу маҳсулотларни экспорт қилиш йўли билан барча валюта тушумларининг ярмини олади.

Республика ҳукумати шоли етиштиришни кўпайтиришни энг муҳим вазифалардан бири, деб ҳисоблайди. Оролнинг ҳамма қисмида янги ерлар ўзлаштирилмоқда, замонавий қишлоқ хўжалик техникасидан тобора кенг фойдаланилмоқда. Бу йил Мадагаскарга 1.200 совет тракторини етказиб бериш ишлари тугалланди. СССРдан келган мутахассислар малагасияликлардан неча юзлаб кишиларга шу тракторларда ишлашни ўргатдилар, яқин орада Анцираб шаҳрида механизаторлар тайёрлаш учун СССРнинг ёрдами билан жиҳозланган йирик таълим маркази ишга туширилади.

Саноатда давлат сектори кучайиб бормоқда. Кейинги икки йил ичида давлат секторининг салмоғи ғоят ўсиб, ҳозирги вақтда қирқ процентдан ҳам ошиб кетди.

Қурилаётган ёки лойиҳалари тузилаётган янги саноат объектлари республиканинг иқтисодий мустақиллигини мустаҳкамлашга ёрдам беради. Булар орасида мамлакатдаги биринчи металлургия корхонасига электр қуввати берадиган йирик Андекалека гидроэнергетика комплекси, Тулеардаги цемент заводи, Туамасин минерал ўғитлар заводи ва бошқа бир қанча корхоналар ҳам бор.

Малакали миллий кадрларнинг етишмаётганлиги қишлоқ хўжалигида ва саноатда прогрессив ўзгаришларни амалга оширишга халақит беряпти. Шу сабабли ҳукумат маориф ишларини ривожлантириш учун бюджетдан ажратиб бериладиган маблағни 1975 йилдагига нисбатан икки баравар кўпайтирди.

Аммо Мадагаскарда революцион, демократик ўзгаришлар жараёни силлиқ ривожланиб боряпти деб бўлмайди. Иқтисодий ва ижтимоий ҳаётда социалистик принциплар қарор топиши билан бир қаторда хусусий сектор анча жонланиб қолганлиги ҳам сезилмоқда. Республиканинг программ ҳужжати — Малагасия социалистик революциясининг хартияси хусусий мулкчи унсурларнинг вақтинча иш кўришига рухсат беради. Бу унсурлар хусусан чакана савдода, майда ва ўрта корхоналарда ўз мавқеларини мустаҳкамлашга уринмоқдалар.

Буржуазиянинг энг реакцион қисми иқтисодий саботаж ўтказаётганлигини айтиб ўтиш керак. Реакцион буржуазия халқаро империализм билан иттифоқ тузишга уринмоқда. Мамлакат ичкарисидаги ўзгаришлар ва Мадагаскарнинг ташқи сиёсат соҳасидаги прогрессив йўли, унинг социалистик мамлакатлар билан дўстлиги, янги мустамлакачилик ва ирқчиликни, АҚШнинг Ҳинд океанидаги ва жаҳоннинг бошқа районларидаги агрессив тайёргарлигини қоралаётганлиги империализмнинг дидига ёқмайди. Мамлакат президенти Д. Рацирака айтганидек, ана шу реакцион кучлар ҳатто ҳукуматга қарши очиқдан-очиқ фитна кўтаришдан ҳам қайтмайдилар.

Мадагаскар ҳозирги кунда ўз тараққиётининг янги масъулиятли босқичига қадам қўймоқда. Ўтган йилларнинг тажрибаси билан қуролланган, яхши келажак учун, миллий адолат жамиятини барпо этиш учун курашга қатъий бел боғлаган меҳнаткашлар оммаси келгуси даврда асосий ролни бажаришга даъват этилган.

В. СКВОРЦОВ.
(ТАСС мухбири).
АНТАНАНАРИВУ.

ЁШЛАР ҲАҚИДА ҒАМХЎРЛИК

КАСБ ТАНЛАШ ИШЛАРИ БЎЙИЧА РЕСПУБЛИКА КЕНГАШИДА

Ёшларнинг касб танлаш ишлари бўйича республика идоралараро кенгашининг навбатдаги йиғилиши бўлиб ўтди. Йиғилишни Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари ўртоқ Р. Ҳ. Абдуллаева олиб борди.

Кенгашда «Средазэлектроаппарат» ва «Ўзбектекстильмаш» ишлаб чиқариш бирлашмалари корхоналарида ёшларнинг касб танлаши ва улар меҳнатидан фойдаланиш борасидаги ишлар юзасидан шу бирлашма раҳбарлари ҳисоботи тингланди.

Шу масалалар юзасидан қабул қилинган қарорда мазкур бирлашмаларда ҳунар-техника билим юртлари ҳамда мактабларaро ўқув-ишлаб чиқариш комбинатларининг ўқув-моддий базасини мустаҳкамлаш юзасидан муайян ишлар қилинаётганлиги таъкидланди.

Шу билан бирга қарорда бу ишда жиддий камчиликлар мавжудлиги кўрсатиб ўтилди. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг «Республикада ёшларнинг касб танлаши борасидаги ишларни янада такомиллаштириш чоралари тўғрисида»ги қарори қабул қилинганидан буён бир йилдан ортиқ вақт ўтди. Лекин корхоналарда бу иш лозим даражада йўлга қўйилганича йўқ. «Средазэлектроаппарат» бирлашмасида касб танлаш бўйича кенгаш ва унинг иш плани шу йил 16 майдагина тасдиқланди, холос. «Ўзбектекстильмаш» ишлаб чиқариш бирлашмасида ҳам аҳвол бундан яхши эмас.

Бирлашмаларда шу кунга қадар касб танлаш кабинетлари иш бошламаган. Оқибатда корхонада ишлаб турган ёшлар, оталиқдаги умумтаълим мактаблари ўқувчилари ҳамда ҳунар-техника билим юртларининг талабалари касб танлашда малакали ёрдам олмаётирлар, корхоналар маъмурияти эса ёшларнинг ишлаб чиқаришда мустаҳкамланиб қолишига актив таъсир этмаётир, ёшларнинг бўш вақтини тўғри уюштириш, дам олишини ташкил этиш ва сиҳат-саломатлигини мустаҳкамлаш масалаларига етарлича эътибор бермаётир. Буларнинг ҳаммаси ёш кадрлар ўртасида катта қўнимсизликка олиб келмоқда.

Республика кенгаши «Средазэлектроаппарат» ва «Ўзбектекстильмаш» бирлашмалари маъмурияти зиммасига йиғилишда кўрсатиб ўтилган камчиликларни бартараф этиш, «Корхона ёшларининг касб танлаши, уларни меҳнатга жойлаштириш бўйича кенгаш тўғрисидаги муваққат низом»га мувофиқ касб танлаш бўйича кенгашлар ишини ташкил этиш вазифасини юклади.

Фрунзе ва Ленин районлари, шунингдек Тошкент шаҳар ёшларнинг касб танлаш ишлари бўйича идоралараро кенгашларига жойлардаги касб танлаш ишлари бўйича кенгашлар мунтазам ишлашини таъминлаш ҳамда улар ишини самарали назорат қилиб бориш таклиф этилди.

АХБОРОТ

ФАРҒОНА

ЁШЛАРГА СОВҒА

Фарғона области колхоз ва совхозларида сўнгги йилларда спорт иншоотлари қуришга жиддий эътибор берилмоқда. Яқинда Ўзбекистон районидаги Ғафур Ғулом номли колхозда 3 минг ўринли стадион қуриб битказилди. «Дўстлик» номи берилган спорт иншооти колхознинг ўртоқ А. Самадов бошлиқ бинокорлар бригадаси томонидан бунёд этилди.

КЎРКАМ, СЕРЖИЛО

Областнинг энг кенжа шаҳарларидан бири бўлмиш Риштон учун сўнгги йиллар янги маданий ва маиший муассасалар бинолари қурилган, ободончилик ишлари кенг қулоч ёзган давр бўлди. Яқинда эса район марказида салобатли, муҳташам чойхона биноси қуриб битказилди. Шарқ архитектураси анъаналарига амал қилиб бунёд этилган бу бино ажойиб нақшлари, кўркам ва сержилолиги билан ҳам диққатни тортади.

МАИШИЙ ХИЗМАТ УЙИ

Фарғона районининг маркази — Водил қишлоғининг янги уй-жой массиви бунёд этилган қисмида яна бир янги кўп қаватли муҳташам бино қуриб битказилди. Бу маиший хизмат уйидир. Унинг бунёд этилиши район аҳолисини маиший хизматнинг яна кўпгина турларидан баҳраманд этади. Шунингдек, районнинг Ҳамзаобод қишлоғида ҳам янги маиший хизмат уйи қурилиши ниҳоясига етказилмоқда.

О. ҲАКИМОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

РЕСПУБЛИКА КИНОФИЛЬМЛАР ПРОКАТИ КОНТОРАСИ

КИНОТЕАТРЛАР ЭКРАНЛАРИГА

«АЛИБОБО ВА ҚИРҚ ҚАРОҚЧИ САРГУЗАШТЛАРИ»

ЯНГИ, РАНГЛИ, КЕНГ ЭКРАНЛИ БАДИИЙ ФИЛЬМИНИ

ЧИҚАРДИ

Сценарий муаллифлари — Борис САAКОВ, Пракаш БАКШИ.

Постановкачи-режиссёрлар — Латиф ФАИЗИЕВ, Умеш МЕҲРА.

Асрлар оша авлодлардан авлодларга ўтиб, барча ёшдаги ўқувчиларнинг севимли китоби бўлиб келаётган «Минг бир кеча» эртаклари халқнинг кўп асрлик донишмандлигидан ёдгорлик сифатида бир неча бор экранлаштирилди. «Алибобо ва қирқ қароқчи саргузаштлари» деб номланган янги икки серияли фильм муаллифлари бўлмиш совет ва ҳинд кинематографчилари ҳам шу эртакларга мурожаат қилдилар.

Фильм давомида экранда қандай мўъжизалар юз бермайди дейсиз! Баланд қоядан кўпириб шиддат билан оқиб тушаётган шаршара, буйруққа итоат қилиб, ўз ортига кўтарилади. Тоғлар сурилади. Олов итоаткор мушук каби сўзга бўйсунади. Ҳаттоки, азбаройи бахиллигидан пулни кўрса кўзлари ўйнаб кетадиган карвонбоши ҳам муҳаббати туфайли ўз дунёқарашини тубдан ўзгартиришга тайёр...

Сеҳрли «сим-сим» сўзлари фильм қаҳрамонига хазиналар ғорини қандай очиб берган бўлса, картина ижодкорлари ҳам томошабинга «Минг бир кеча» эртаклари дунёсини шундай очиб беришга ҳаракат қилдилар. Томошабинни шу эртак оламига бутунлай жалб қилишга, экранда юз бераётган воқеаларга хайрихоҳ қилишга интиладилар.

Картинада Ролан Биков, Фрунзе Мкртчян, Софико Чиаурели каби машҳур совет актёрларидан ташқари томошабинларга «Зита ва Гита» ҳамда «Қасос ва қонун» каби фильмлар орқали жуда яхши таниш бўлган ҳинд киноюлдузлари Дхармендра ва Хема Малини, машҳур ҳинд актрисаси ва раққосаси Зийнат Омон иштирок этадилар. Томошабинлар фильмда бошқа ҳинд кино усталарини ҳам учратадилар, Шарқнинг сероҳанг куйларини эшитадилар, сержилва ҳинд рақсларини кўрадилар.

Постановкачи операторлар — Леонид ТРАВИЦКИЙ, Питер ПЕРЕЙРА.

Композиторлар — Владимир МИЛОВ, Рауль ДЕЙЗ БАРМАН.

«Ўзбекфильм» (СССР) ҳамда «Игл фильмз» (Ҳиндистон) киностудиялари маҳсулоти.

ЭКИНЛАР КУЧ ТЎПЛАМОҚДА

ҲОСИЛ ВАХТАСИ: ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК ОБЗОРИ

Ёз — деҳқонлар учун долзарб палла. Қишлоқ партия ташкилотлари, барча меҳнаткашларнинг куч-ғайрати мана шу июнь кунларида асосий вазифани ҳал этишга — ем-хашак жамғаришга, ҳосил йиғим-теримига ҳозирлик кўришга қаратилган. Техника ремонти ўтган йилга нисбатан илдамроқ бормоқда. Пичан ўриш авжида, СССР Марказий статистика бошқармаси хабар беришича, 23 июнга қадар 14 миллион гектар майдондаги экилган ва табиий ўтлар ўриб олинган, 5,3 миллион тонна пичан, 12,6 миллион тонна сенаж, 935 минг тонна ўт уни тайёрланган. Тўрт миллион тонна силос массаси бостирилган. Экинлар парвариши ҳам ҳозирги асосий ташвишлардан бири. Бу ишни ташкил этиш алоҳида аниқликни талаб этмоқда: баҳорнинг кечикканлиги туфайли дала ишлари муддатлари қисқарди, бу ишларни ўтказиш шарт-шароитлари мураккаблашди.

Бир қатор районларда қанд лавлаги ривожланишдан қарийб бир ой орқада қолмоқда. Бундай одатдан ташқари ҳолат, табиийки ҳосил чўғини камайтириб юбориши мумкин. Шуни ҳисобга олиб кўпгина хўжаликларда ҳар бир гектар майдонда кўчат қалинлиги қолдирилаётганида одатдагига нисбатан ниҳолларнинг кўпроқ бўлишига эътибор берилди. Бундан мақсад иложи борича кўпроқ ҳосил тўплашдан иборат. Украинанинг Полтава, Харьков, Житомир ва бошқа бир қатор областларининг кўпчилик хўжаликларида яганалаш энг яхши муддатларда тугалланмоқда, ерни юмшатиш, экинни озиқлантириш ўз вақтида ўтказилмоқда. Белгород области лавлагикорлари дала ишларини омилкорлик билан ташкил этмоқдалар. Ҳар бир даланинг ўз шароитига қараб экинларни парвариш қилиш юзасидан агротехника ва ташкилий ишлар комплекси ишлаб чиқилган ҳамда муваффақиятли амалга оширилмоқда.

Бироқ ҳамма жойда ҳам иш шундай бораётир, деб бўлмайди. Шимолий Кавказ районлари далаларида экинлар парваришида жуда катта фарқ сезилиб турибди. Агар Краснодар ўлкасида экинни ягана қилиш ва қатор ораларига ишлов бериш қарийб бутун майдонда амалга оширилган бўлса, қўшни Ставрополь ўлкасида эса атиги 63 процент майдондагина ўсимликларнинг зарур қалинликда бўлиши таъминланди. Тула областида 23 минг гектар майдоннинг 9 минг гектаридагина лавлаги нормал қалинликка келтирилган.

Жойлардаги партия, совет, қишлоқ хўжалик органлари экинларни парвариш қилиш бўйича барча ишларни бажариш муддатларини тезлаштириш, иш сифатини ошириш ҳамда шу ҳисобдан илдизмевали экинларнинг жадал ўсиши ва уларда қанднинг тўпланиши учун шарт-шароит яратиш мақсадида ҳамма чораларни кўришлари зарур. Айниқса, уруғлик экин майдонларига алоҳида эътибор билан қараш керак.

Картошкакорлар иши ҳам кўпайиб кетди. Бу йил улар картошка етиштириш юзасидан юксак мажбуриятлар олдилар ҳамда ҳозирги пайтда экин парваришини ўз вақтида ва юқори сифатли ўтказиш учун ҳамма чораларни кўрмоқдалар. Белоруссия, Литва, Латвия, Эстония, Украинанинг кўпгина областлари хўжаликларида ниҳоллар тағи икки мартадан юмшатиб чиқилди. Россия Федерациясининг бир қатор районларида эса бу соҳада қолоқликка йўл қўйилди. Смоленск, Калинин, Свердловск, Курск областларида фақат майдонларнинг ярмисидагина картошка экинларига ишлов берилган. Горький, Иваново ва Липецк областлари, Мордва АССР хўжаликларида эса ундан ҳам кам майдонларга ишлов берилган. Бир қатор колхоз ва совхозлар экинлар парваришида, машиналарни созлаш ишларида сифатга етарли эътибор бермадилар. Масалан, Рязань область Рибново районидаги Куйбишев номли колхозда далага олиб чиқилган агрегатларнинг ишчи органлари яхши созланмаган, натижада иш сифатсиз бажариляпти.

Чопиқ қилинадиган энг катта дала — маккажўхори майдонлари бўлиб, у қарийб 19 миллион гектарни эгаллайди. Кунлар исий бошлагач, маккажўхори ёппасига авж олиб ўса бошлади. Маккажўхорини дон учун етиштиришнинг индустриал технологияси жорий этилган, яъни амалда культивация, яганалаш ва бошқа ёзги юмушларга ҳожат қолмайдиган жойлардаги экинларнинг ҳолати анча яхши. Масалан, Молдавия ССРнинг Дрокиевск районида ана шундай технология бўйича 11 минг гектар майдоннинг ҳаммасида маккажўхори етиштирилмоқда.

Ўзбекистон, Қирғизистон, Тожикистон деҳқонлари маккажўхорини яхши парвариш қилмоқдалар. Волгоград области, Доғистон АССРнинг бир қатор хўжаликлари бу соҳада орқада қолмоқдалар.

Кунгабоқар экилган майдонларда катта ҳажмдаги ишларни бажаришга тўғри келади. Биринчи чопиқ қарийб 4 миллион гектар майдонда амалга оширилди. Украина ҳамда Белгород ва Воронеж областларининг қатор хўжаликлари иккинчи чопиққа киришдилар. Грузия колхоз ва совхозлари эса иккинчи чопиқни тугаллай деб қолдилар. Қозоғистон ва Молдавияда бошқача манзарага дуч келиш мумкин. Бу республикаларда кунгабоқар экилган майдонларнинг ярми ҳанузга қадар бирор марта ҳам ишловдан чиқарилмаган. Ростов, Саратов, Тамбов областлари хўжаликларида маккажўхори экилган майдонларнинг каттагина қисмида чопиқ ўтказилган эмас.

Ўрта Осиё республикаларида баҳордан буён об-ҳаво иссиқ ва қуруқ бўлиб турганлиги ғўзанинг тез авж олишига имкон бермоқда. Ғўза ривожи одатдаги муддатлардан 8—10 кун илгари бормоқда. Еппасига ҳамма жойда экинлар интенсив парвариш қилинмоқда: яганалаш, культивация, юмшатиш, минерал ўғитлар билан озиқлантириш суръатлари ўтган йиллардагидан анча юқори. Хўжаликларда ўсимликни ҳимоя қилиш чоралари амалга оширилмоқда. Ўсимликларни фойдали ҳашаротлар ёрдамида ҳимоя қилишнинг биологик методи тобора кўпроқ эътироф этилмоқда. Тошкент областининг Коммунистик районидаги «Политотдел» ва Свердлов номли, Ўрта Чирчиқ районининг Энгельс номли колхозлари биологик методга бутунлай ўтдилар, бу метод бошқа хўжаликларда ҳам қўлланмоқда. Ўзбекистонда 180 биологик лаборатория ишлаб турибди. Бу йил ўсимликни биологик ҳимоя қилиш бир миллион гектар майдонда амалга оширилади.

Мамлакатнинг бошқа пахтакор районларида ҳам ғўза парвариши фаоллик билан олиб борилмоқда. Қишлоқ меҳнаткашлари улкан марраларни кўзлаганлар ҳамда давлатга пахта сотиш планлари ва юксак мажбуриятларини шараф билан бажаришга интилмоқдалар.

Ҳосил йиғим-теримига тайёргарлик кўриш, ем-хашак жамғариш билан бирга экинларни парвариш қилиш зарурлигини бир дақиқа ҳам ёддан чиқармаслик керак. Халқда: «Ҳаракатда — баракат» деган нақл бор. Хўжаликларда ёз даласи ҳақида қанчалик кўп қайғурилса, ҳосил ҳам шунчалик мўл бўлади.

А. ПАЖИТНЕВ.

(«Правда», 26 июнь).

Наманган тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмасининг ишчи ва мутахассислари москваликлар ташаббусини областда биринчилардан бўлиб қўллаб-қувватладилар. Тикувчилар Улуғ Октябрнинг 63 йиллиги куни — 7 ноябргача йиллик планни бажаришга аҳд қилдилар. 240 нафардан зиёд ишчи ўнинчи беш йиллик планини бажариб қўйди. 12 нафар ишчи эса икки беш йиллик шахсий нормасини адо этгани ҳақида рапорт берди. Суратда: корхонанинг илғор тикувчи мотористкаси Нина Григорьенко (ўртада). Ҳозир у ўн иккинчи беш йиллик ҳисобига маҳсулот топширмоқда, ўз тажрибаларини шогирдларидан Зера Мустафоева (чапда) ва Зоя Мавлудовага қунт билан ўргатмоқда.

Х. Ҳайдаров фотоси.
(ЎзТАГ).

СПОРТ

ЕНГИЛ АТЛЕТИКА:

«ПРАВДА ВОСТОКА» СОВРИНИ

Республикамиз енгил атлетикачилари «Правда Востока» газетаси соврини учун бир неча кун мобайнида ўзаро қизғин курашдилар. Совриндорлик баҳси қисқа масофага ва тўсиқлар оша югуриш, шунингдек, ядро, найза ва молот улоқтириш бўйича ўтказилди. Командалар 2 группага бўлинган ҳолда куч синашдилар. Анъанавий равишда иккинчи марта ўтказилган баҳсда Тошкент шаҳар командаси яна бош совринни қўлга киритди. Биринчи группага кирувчи коллективлардан Тошкент ва Фарғона областлари фахрли иккинчи ҳамда учинчи ўринларни эгаллашди. Иккинчи группага кирувчи коллективлар орасида Андижон, Бухоро областлари ва ҚҚАССР командалари совриндор ўринларга кўтарилдилар. Газета соврини учун ўтказилган мусобақа республикада спортнинг енгил атлетика турини янада оммавийлаштириш йўлида ўзига хос босқич бўлди.

КУРАШ:

МУТЛАҚ ЧЕМПИОНЛАР

Бағдод райони марказида фарғонача кураш усталари республика мутлақ чемпиони номи учун ўзаро беллашдилар. «Ўзбекистон физкультурачиси» — «Физкультурник Узбекистана» газетаси соврини учун анъанавий равишда ўтказилиб келинаётган мазкур мусобақада бу сафар вазнларига кўра фарғоналик Рустам Тожиев, Андижондан Комил Иброҳимов билан Эркин Турсуновлар чемпион номига сазовор бўлиб, совринни қўлга киритдилар.

БЕЛЛАШУВЛАР, ТЎПЛАР, ОЧКОЛАР

✦ ҚИЛИЧБОЗЛИК. Москвада ўтказилган СССР чемпионатида шамширчилар қатори куч синашган тошкентлик Б. Либерман фахрли иккинчи ўринни олди.

✦ ШАШКА. Тошкентда халқаро шашка бўйича аёллар ўртасида ўтказилган Ўзбекистон чемпионати яна икки турдан кейин ниҳоясига етади. Ҳозирча тўққиз имкониятдан тўққиз очко тўплаган тошкентлик спорт мастери О. Аҳмедова пешқадамлик қилмоқда.

МОСКВА ОСМОНИ ТИНИҚ БЎЛАДИ

ОЛИМПИАДАГА САНОҚЛИ КУНЛАР ҚОЛМОҚДА

— Календарда ёз айни авжга чиққанида Москва, Таллин, Ленинград, Киев ва Минскда об-ҳаво деярли бир хил бўлади. Бу — Москва Олимпиадасига июль ойининг жазирама икки ҳафтаси «ажратилганлиги»нинг сабаби эмасмикан?

ТАСС мухбири СССР Гидрометеорология ва табиий муҳитни контроль қилиш давлат комитети коллегиясининг аъзоси С. Черкавскийга ана шу саволни берди.

— Москва июль ойи об-ҳавосининг кўп йиллик статистикаси, — деб жавоб қилди у,— Олимпиада календарини танлаб олиш вақтида ҳал қилувчи далил бўлиб хизмат қилди, деса бўлади. Биз тўқсон йиллик метеорология кузатувлари маълумотларига асосландик ва ёз фаслида 19 июндан 3 августгача бўлган вақт энг қулай эканлигига ишонч ҳосил қилдик. Бу давр ҳаво ҳароратининг ўртача суткалик ўзгариши катта эмаслиги (18—20 градус), унча юқори бўлмаган нисбий намлиги ва тахминан секундига уч метр тезлик билан эсадиган майин шабадаси билан характерлидир.

— Лекин булар кўп йиллик ўртача маълумотлардир, хўш, Олимпиада кунларида об-ҳаво қандай бўлиши кутилмоқда!

— Прогноз қилишнинг бугунги кундаги методлари бир ой барвақт ҳар кунги об-ҳаво қандай бўлишини ҳозирча аниқ айтиш имконини бермайди. Ўйинлар очилишига уч кун қолганда аниқ прогнозлар бериладиу, сўнгра эса об-ҳаво маълумотлари ҳар кун айтиб борилади. «Олимпиада—80» ташкилот комитети билан келишиб олган ҳолда олимпиадачилар баҳслашадиган бешта шаҳарнинг ҳаммасидаги мусобақаларни метеорологик жиҳатдан таъминлаш системаси ишлаб чиқилди. Лекин бизнинг асосий эътиборимиз Москвага қаратилган, албатта. Бу ерда биз рус ва инглиз тилларида ҳар куни махсус бюллетень нашр этиб туришни назарда тутмоқдамиз. Бюллетень бугунги куннинг, шунингдек кейинги куннинг асосий об-ҳаво маълумотларини ўз ичига олади. Об-ҳаво хариталари тарзидаги шундай маълумотларни мусобақалар ўтказиладиган ҳамма жойларда, Олимпиада қишлоғида кўриш мумкин бўлади. Ана шундай маълумотларни ҳар бир спорт делегациясининг раҳбарлари ҳам оладилар.

— Об-ҳавонинг Олимпиада цехида репетиция ўтказиб кўрилдими!

—Мана, икки ҳафтадан буён Москвада 100 километрлик радиусда ёғин-сочинни кузатувчи радиолокацион система ишлаб турибди. Бу система ҳозир Олимпиада объектларида ўтказилаётган контрол мусобақалари вақтида жуда яхши ишлади. Катта спорт аренасидаги қисқа масофаларга югуриш вақтида махсус асбоб шамолнинг тезлиги тўғрисида судьяларга маълумотлар бериб турди. Мерганлик мусобақалари давомида шамолнинг кучи ва йўналишини кузатиб туриш Митишчидаги автомат станцияга топширилади. Олимпиада кунлари Москва узра осмон тиниқ бўлади, деб умид қиламиз.

А. КОРНИЕНКО.

Редактор
М. ҚОРИЕВ.

ЎҚУВЧИЛАР ТАШАББУСИ

Андижон шаҳридаги 26-ўрта мактабнинг битирувчилари областдаги барча мактабларнинг 10-синф ўқувчиларига қарата мурожаат қабул қилдилар. Мактабни битираётган 47 йигит-қизнинг ҳаммаси тўқувчи бўлишга, Андижонда қурилаётган ип-газлама комбинатида ишлашга сўз берди.

Улар иш даврида тўқимачилик ва енгил саноат институтининг махсус ўқув юртларининг кечки ва сиртқи бўлимларида ўқишни давом эттириш, инженер, мастер, смена бошлиғи ва олтин қўлли тўқувчи бўлиб етишишга қарор қилдилар.

А. ҚУРОНБОЕВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

«ЎЗБЕКСЕЛЬМАШ» ишлаб чиқариш бирлашмаси базасига қарашли

214-ШАҲАР ЎРТА ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

1980—81 ўқув йили учун

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

БИЛИМ ЮРТИ ҚУЙИДАГИ ИХТИСОСЛАР БЎЙИЧА МУТАХАССИСЛАР ТАЙЁРЛАЙДИ: металлшунос токарь, фрезерчи, слесарь (йиғувчи, ремонтчи, асбоб-ускуналар бўйича), электромонтёр, электр ускуналарини монтаж қилувчи, электр газ-пайвандчи, дурадгор, кенг профилдаги слесарь, штамповчи, қолипчи (эритиш ва қуюш хўжаликларида).

ЎҚИШ МУДДАТИ — 1 ВА 3 ЙИЛ.

Билим юртида 3 йил ўқиган ўқувчиларга билим юртини битиргани ҳақида иккита ихтисос бўйича диплом, ўрта маълумот ҳақида аттестат ва 3—4 разрядга эга бўлганлиги ҳақида ҳужжатлар берилади.

Бепул кийим-бош, 3 маҳал иссиқ овқат, ётоқхона билан таъминланадилар. Ишлаб чиқариш практикаси даврида иш ҳақининг 33 проценти тўланади.

Билим юртини тугатган ва аттестат баҳоларининг ўртача балли 4, 5 (тўрт ярим)ни ташкил қилган ўқувчиларга олий ўқув юртига кириш учун имтиёзлар берилади.

Билим юртида бир йил муддат билан ўқиган ўқувчиларга 2 ихтисос бўйича диплом берилади.

Ўқувчилар ойига 76 сўм миқдорида стипендия ва ётоқхона билан таъминланади.

ЎҚИШ 1 СЕНТЯБРДАН БОШЛАНАДИ.

БИЛИМ ЮРТИГА 8—10-СИНФНИ ТАМОМЛАГАН, 15 ЁШДАН 25 ЁШГАЧА БЎЛГАН ЙИГИТ ВА ҚИЗЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Билим юртига кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топширишлари керак: билим юрти директори номига ариза, автобиография, туғилганлиги тўғрисидаги гувоҳнома (ёки паспорт), маълумоти ҳақида гувоҳнома (асл нусхаси), мактабдан характеристика, турар жойидан справка, олти дона фотосурат (3x4 см.), соғлиги ҳақида справка.

ҲУЖЖАТЛАР ҲАР КУНИ СОАТ 9.00 ДАН 17.00 ГАЧА ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Билим юрти адреси: Тошкент шаҳар, Жаҳон Обидова кўчаси, 70-уй (2, 16, 25, 28, 29-трамвайлар, 8, 9, 115, 112, 21, 24, 44, 60, 61, 117-автобусларнинг «Ғалаба боғи» бекати). Телефон 35-08-02.

ЯНГИ ТАШКИЛ ҚИЛИНГАН «АЛМАЛИКГРАДОСТРОЙ» ТРЕСТИГА

354-КЎЧМА МЕХАНИЗАЦИЯЛАШГАН КОЛОННАДА ИШЛАШ УЧУН сувоқчи-бўёқчилар, ғишт терувчилар, дурадгорлар, бетончилар, арматурачилар, облицовкачилар

КЕРАК

Оилалиларга 6 ой мобайнида квартира берилади, ёлғизларга ётоқхона берилади.

Иш Олмалиқ ва Оҳангарон шаҳарларида бўлади.

Мурожаат учун адрес: Олмалиқ шаҳри, Советская кўчаси, 26-уй — аҳолини ишга жойлаштириш бюроси.

Ўзбекистон ССР Қурилиш ишлари бўйича давлат комитети коллективи давлат қурилиш инспекцияси бошлиғининг ўринбосари С. М. Акбаровга отаси

Маҳмуд АКБАРОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Ўзбекистон ССР Телевидение ва радиоэшиттириш давлат комитети коллективи Сирдарё область телевидение ва радиоэшиттириш комитетининг раиси Т. Жамоловга укаси

Октябрь ЖАМОЛОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БУГУН

МАРКАЗИЙ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ «ВОСТОК» ПРОГРАММАСИ

9.00 — Время. 9.50 — Гимнастика. 10.05 — Концерт. 10.50 — Қувноқ стартлар. 11.35 — Мўъжизасиз-мўъжизалар. 12.35 — Концерт. 15.00 — Янгиликлар. 15.20 — Қишлоқдаги оддий иш кунлари. 15.55 — Б. Васильев асарлари саҳифаларида. 16.45 — Подмосковье учрашувлари. 17.15 — Концерт. 18.00 — Шахмат мактаби. 18.30 — Ўрмончилар ва ёғоч кесувчилар. 19.00 — Расмларда қуёш акси бор. 19.15 — Дунё воқеалари. 19.30 — Концерт. 20.00 — СССР Олий Совети депутатлари ҳикоя қиладилар. 20.15 — Потёмкин броненосеци. Бадиий фильм. 21.30 — Время. 22.05 — Эрмитаж. 22.35 — Дунё воқеалари. 22.50 — Кинопанорама.

ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАЛАРИ

I

11.30 — Қўғирчоқ фильм. 12.00 — До-ре-ми-фа-соль. 12.30 — Енгил атлетика. 13.00 — Биология. 13.30 — Бронза қуш. Бадиий фильм. 3-серия. 18.05 — Мультфильм. 18.10 — Ёшлик. 18.40 — Инсон болаликдан бошланади. 19.10 — 1980 йил планини 7 ноябрга бажарамиз. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Дирижёр ҳикоя қилади. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Концерт. 21.30 — Время. 22.05 — Оламда нима гап? 22.35 — Ойбек. Қутлуғ қон. Видеофильм. 5-қисм.

II

20.05 — Янгиликлар. 20.25 — Ёзги отпускалар даври. 20.55 — Математика. 21.55 — Ёш келин-куёвлар ҳақида қисса.

РАДИО

БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 — Микрофон олдида Б. Ҳамдамов ва Ҳ. Одилов. 9.30 — Ўзбекистон ёш композиторларининг қўшиқлари. 12.10 — Узбекистан индустриальный. 13.00 — Илғор тажриба мактаблари маршрути бўйлаб. 13.30 — Музикали Тошкент. 14.00 — Ғўза парвариши илғорлари ҳақида ҳикоя қиламиз. 18.30 — Болалар ҳақида ғамхўрлик диққат марказида. 18.45 — Юность Узбекистана. 20.15 — Сўнгги ахборот. 20.50 — Инсон ва қонун туркумидан. 21.00 — Қишлоқ меҳнаткашларининг талабларига биноан концерт. 22.30 — К. Симонов. Тўртинчи. Радиоспектакль.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР

Редакция адреси. 700000, Тошкент—П, Ленин кўчаси, 41.

ТЕЛЕФОНЛАР: редактор — 33-65-45, 32-53-04, редактор ўринбосарлари — 33-06-83, 32-55-04, 33-44-55, 32-55-05, масъул секретарь — 33-79-14, 32-53-05, секретариат — 33-72-83, 32-53-06; БЎЛИМЛАР: партия турмуши — 33-34-69, 32-53-97, 32-57-19, марксизм-ленинизм назарияси пропагандаси 32-55-70, халқаро ҳаёт — 32-54-18, саноат, транспорт ва капитал қурилиши — 33-47-80, 32-53-14, 32-54-09, қишлоқ хўжалиги — 33-76-04, 32-53-15, 32-53-70; адабиёт ва санъат — 33-20-36, 32-54-35, 32-55-16; совет қурилиши — 32-57-20; 32-54-18, фан мактаб ва олий ўқув юртлари — 33-44-51, 32-57-21, 32-54-24, ахборот ва спорт — 33-14-24, 32-55-17, 32-54-26, 32-54-27, хатлар ва оммавий ишлар — 33-21-43, 33-35-53, 32-53-16, 32-53-20, 32-53-21, 32-54-13, иллюстрация — 32-57-22, коммунистик тарбия — 32-54-29, стенографистка — 33-73-43, 32-54-05, жамоатчилик қабулхонаси — 33-89-26, 32-52-26; эълонлар бўлими — 33-81-42; ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ: ҚҚАССР — 2-42-62; Тошкент — 32-53-20, Самарқанд — 5-19-71; Сирдарё — 2-05-27, Сурхондарё — 3-92-36, Хоразм — 5-51-24; Бухоро — 3-31-42; Қашқадарё — 61-35; Фарғона — 4-20-84, Наманган — 6-79-92; Андижон — 4-48-85; Жиззах — 31-66. Нашриёт диспетчери — 32-78-94. Нашриёт телефон станциясининг навбатчиси — 33-90-50.

Р. 02093. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. Индекс 64583. Б. — 148. 10